

Att göra kön

- en diskursanalys av utredande socialsekreterares resonemang kring ungdomars sexualitet och prostitution

Johanna Fredriksson och Olivia Raflund

VT-11

Handledare: Carina Tigervall

Abstract

Title: Doing Gender – a discourse analysis of social workers thoughts about sexuality and prostitution among young people.

Authors: Johanna Fredriksson and Olivia Raflund

Supervisor: Carina Tigervall

Assessor: Elizabeth Martinell Barfoed

The purpose of this study was to emphasize how Social Workers seen from a gender perspective reasoned about youth sexuality and about male and female prostitution. Our question at issue concerns how gender is constructed based on the Social Secretaries discussion about sexuality and prostitution. The used method was qualitative and the empirical evidence was collected through semi-structured interviews based on two short case studies which the Informants had to consider and discuss. Nine Informants participated in the study and the interviews were performed at five occasions, whereas three were group interviews and two were individual interviews. The results from the interviews have been analyzed with a discursive approach, based on discourse psychology, and the statements from the informants have been interpreted and rooted in previous science and gender theory. Through observing and analysing our empirical data closely a clear pattern of how Social Workers spoke about femininity and masculinity and how they through the speech made a difference based on the youth's gender was discerned. We have further reasoned about which consequences these apparent differences could have for the individual and how this as a consequence can contribute to the maintenance of existing social norms and existing gender system.

Keywords: discourse analysis, youth, gender, sexuality, prostitution

Innehållsförteckning

1 Problemformulering	5
1.1 Syfte och frågeställningar	6
1.2 Centrala begrepp	6
1.2.1 Ungdom	6
1.2.2 Kön	7
1.2.3 Prostitution	7
2 Tidigare forskning	8
3 Teori	10
3.1 Socialkonstruktivism	11
3.2 Diskursanalys	12
3.3 Genus-/könsteori	14
3.3.1 Kön, sexualitet och genussystem	15
3.3.2 Genussystemets grundprinciper	15
3.3.3 Den heterosexuella matrisen	16
4 Metod och material	17
4.1 Val av metod	17
4.2 Empiri och tillvägagångssätt	18
4.3 Urval	20
4.4 Analysmetod	20
4.5 Arbetsfördelning	21
4.6 Förtjänster, begränsningar och tillförlitlighet	21
4.7 Etiska överväganden	23

5 Resultat och analys	23
5.1 Allmänna resonemang	24
5.1.1 Sexualitet	24
5.1.2 Prostitution	25
5.2 Normer – destruktivitet och våld	26
5.3 Normer – heteronormativitet	29
5.4 Sexualitet – svårigheter i mötet	31
5.5 Sexualitet – offer och förövare	33
5.6 Sexualitet – drift och ansvar	34
5.7 Prostitution – legitimitet och tabu	36
6 Avslutande diskussion	39
7 Referenslista	41
Bilaga 1 – Case	45
Bilaga 2 – Intervjuguide	46

1 Problemformulering

I Diskrimineringslagens 2 kap, 13 § fastslås att diskriminering på grund av könstillhörighet är förbjuden i fråga om verksamhet inom hälso- och sjukvården, samt för verksamhet inom socialtjänsten. I förarbetena till lagen (prop. 2007/08:95 "Ett starkare skydd mot diskriminering") kan vi vidare läsa att alla kvinnor och män i mötet med socialtjänsten (och övriga arenor) ska bemötas utifrån sina individuella behov och förutsättningar, och inte utifrån att de tillhör ett visst kön. Ett faktum som hos oss väckt många funderingar. Diskriminering, oavsett utifrån vilka grunder, är ett ständigt aktuellt ämne, som berörts och belysts otaliga gånger under utbildningens gång - och är något som vi alla i vår yrkesroll har en skyldighet att förhålla oss till. Vikten av ovanstående fastslås även i Socialtjänstlagens portalparagraf, där socialtjänstens ansvar för att verka för jämlikhet i förhållande till levnadsvillkor i samhället lyfts fram och poängteras. Samtidigt menar vi att gränsen för diskriminering i vissa hänseenden blir luddig, detta då föreställningen om kön och könsskillnader är så djupt rotade i vårt kollektiva medvetande att den faktiskt är svår att ställa sig utanför och förhålla sig helt neutral till. Vi funderar, likt Schlytter (1999), kring det sociala rättssystemets könsneutralitet och principen om likhet inför lagen och ämnar därför inom ramen för vår uppsats att undersöka och belysa hur dessa föreställningar om kön och könsskillnader kommer till uttryck i samtal med socialsekreterare och i en förlängning hur detta sätt att göra kön, direkt och indirekt, kan få konsekvenser för individen. Informantgruppen blir särskilt intressant utifrån att socialsekreterarna i sin yrkesroll har mandat att, genom myndighetsutövning, ta och verkställa beslut om insatser för den enskilda. Deras resonemang kring våra frågeställningar, samt deras sätt att genom talet reproducera bilden av manligt och kvinnligt får därmed en större och vidare betydelse.

Vi menar vidare att frågan är lika viktig ur ett rättsäkerhetsperspektiv som med koppling till jämställdhetsdiskussionen, där vi frågar oss om total objektivitet i förhållande till ovanstående kan uppnås. Även om bilden av den misskötsamma flickan, som på grund av sexuell vanart placerades på ungdomsvårdskola under 1940-50-talet, och den kriminella storstadssynglingen (Ohlsson & Swärd, 1994) bitvis känns avlägsen, så visar forskningen att den stereotypa bilden av de sociala problem som kopplas samman med individens kön lever kvar, något som till exempel styrks av Hilde och Clazon (2005) som påtalar könets betydelse för hur vi ser på individen, dess identitet och således även vilka sociala problem som vi tillskriver den.

I våra frågeställningar har vi valt att fokusera på könsskillnader kopplade till ungdomarnas sexualitet och till en figurerad prostitutionsproblematik. Detta utifrån en föreställning om att könsskillnaderna på detta vis ställs på sin spets och att materialet på så vis berikas i förhållande till sitt innehåll. Valet av sexualitet och prostitution som fokusområde grundar sig även i ett uttalande från Socialstyrelsen (2011) i vilket de sociala myndigheternas ansvar för att aktivt bedriva ett förebyggande arbete kring prostitution och människohandel fastslås. Prostitution, försäljning av sexuella tjänster, anses ge betydande skador både på individ- och på samhällsnivå. Fokusområdet har samtidigt en tydlig koppling till och kan med lätthet beaktas ur ett jämställdhetsperspektiv. Synen på prostitution som ett socialt problem är omdiskuterat och väcker starka känslor (se t.ex Lunds Universitet, 2010), men när det kommer till begreppet ungdomsprostitution är oacceptansen tydligare utbredd (Socialstyrelsen, 2011) varvid gruppen ungdomar är vald, och känns särskilt aktuell att ta utgångspunkt i.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår studie är att utifrån ett könsperspektiv belysa hur utredande socialsekreterare resonerar kring ungdomars sexualitet samt kring manlig och kvinnlig prostitution. Genom våra frågeställningar vill vi undersöka på hur socialsekreterarna genom talet konstruerar kön kopplat till ovanstående teman. I vårt arbete utgår vi från följande frågeställningar:

- Hur görs kön, utifrån socialsekreterarnas tankegångar kring sexualitet.
- Hur görs kön, utifrån socialsekreterarnas tankegångar kring prostitution

1.2 Centrala begrepp

Nedan kommer vi att förtydliga begreppen ungdom, kön och prostitution, vilka vi i vår studie delvis tar utgångspunkt i.

1.2.1 Ungdom

Vi begränsar oss till att under arbetets gång använda begreppet ungdom när vi talar om killar och tjejer mellan 15-18 år. Detta för att komma ifrån det faktum att samlag med barn under 15 år, inom rådande lagstiftning, definieras som våldtäkt mot barn – en aspekt som vi inte vill ta i beaktande.

1.2.2 Kön

Vi har i vår frågeställning valt att titta på hur kön görs, kopplat till sexualitet och prostitution. För att förstå vad vi menar med hur kön görs, vill vi här förtydliga hur vi valt att titta på begreppet kön. “Att göra kön” syftar till hur vi konstruerar kön (Claezon, 2008) och utifrån detta synsätt ses kön som en aktiv handling, något som hela tiden finns i oss, runt oss och emellan oss (Elvin-Nowak & Thomson, 2003). Kön existerar i en kontext och i mänsklig interaktion och i samma andetag som vi gör kön menar Johansson (2006) att vi också markerar skillnad. Att göra kön handlar om kvinnlighet och manlighet och hur normsystemets uppbyggnad påverkar våra könsroller samt hur könsbegreppet sammankopplas till olika maktaspekter (Elvin-Nowak & Thomson, 2003). I Hilde och Cleazons (2005) studie av könsperspektiv på ungdomar inom institutionsvården, använder de sig av begreppet kön, där kön ringar in de sociala processer som ligger till grund för skapandet av skillnader mellan det manliga och kvinnliga. Begreppet kön innefattar alltså det biologiska, sociala och kulturellt konstruerade könet (Hilde & Claezon, 2005) och det är den definitionen av kön som vi valt att utgå från i vårt arbete. Johansson (2006) menar att det i könsbegreppet inte går att bortse från det faktum att det finns biologiska kroppar men att det intressanta ändå är : “*hur* kön görs och *vilka egenskaper* som tillskrivs dessa kroppar samt *vilka konsekvenser* det får”(Johansson, 2006, sid. 52).

1.2.3 Prostitution

Det råder oenighet om hur prostitution ska definieras, men det verkar paradoxalt nog finnas ett underliggande antagande om att vi, trots allt, vet vad det är. Westerstrand (2008) väljer i sin avhandling “*Mellan mäns händer*” att se prostitution “som en samhällsinrättning, involverat en transaktion (pengar eller annan förmån), mellan en säljare och en köpare, i utbyte mot säljarens kropp och förmågor i vissa hänseende”. Westerstrand utgår därmed från att prostitutionsbegreppet involverar en akt och en institution, där båda dessa aspekter rör frågor om kön och sexualitet, och där kvinnors tillgänglighet är det centrala (Westerstrand, 2008). Prostitution har ofta likställts med kvinnor som erbjuder män sex för ersättning. Idag har dock begreppsdefinitionen vidgats eftersom vår förståelse har ökat i samband med ny kunskap om olika typer av prostitution. Komplexiteten i prostitutionsbegreppet blir tydligt i Malmö stads (2010) studie där flerparten av studiens respondenter är män som säljer sex. Av denna anledning vill vi även presentera en annan definition som syftar till att undvika själva prostitutionsbegreppet och hitta en begreppsförklaring som ungdomar lättare kan relatera till.

Statens Institutionsstyrelse, SiS, (2011), har utifrån ett regeringsuppdrag kring ungdomsprostitution, av ovan nämnd anledning, använt följande definition: “Försäljning och byte av sexuella tjänster i utbyte mot droger, saker, pengar, boende, att bli accepterad och få bekräftelse.” (Malmö stad, 2010).

2 Tidigare forskning

Schlytter (1999) finner i sin studie av rättstillämpning av 3 § i LVU, *Kön och juridik i socialt arbete*, att de rättsliga normerna, i en rad olika avseenden, ser annorlunda ut för killar jämfört med tjejer. Schlytter fastslår att lagens konstruktion och tillämpning diskriminerar kvinnor. Hon menar att så som lagen tillämpas i sin tur speglar traditionella föreställningar om kön. Hon visar i sin studie att tjejers sexualitet får betydelse, men däremot inte killars. Principen om likhet inför lagen förutsätter att alla behandlas lika oavsett kön, etnicitet och social bakgrund. Schlytter hittar i sin studie belägg för att det inte ser ut så när det gäller rättstillämpningen av LVU, och att tjejer och killar behandlas olika. Schlytter berör de normer som finns för tjejer och killar, som varken framgår av lagtexter eller förarbeten, då rättsystemet är neutralt och lagen är könlös. Hon menar att det är samhällsnormerna som styr handlingsutrymmet för tjejer och killar. Pojknormerna är mer tillåtande än flicknormerna och killars handlingsutrymme är därför betydligt större än flickors. I mötet mellan kille och tjej görs tjejen till den ansvariga, i synnerhet i kombination med alkohol. För killen är då tjejen ett lättillgängligt sexobjekt och det är därför upp till tjejen att sätta gränser. På grund av de könsmässiga skillnader som görs med koppling till sexualiteten mellan killar och tjejer drar Schlytter slutsatsen att tjejer diskrimineras eftersom tjejers sexuella beteenden kan leda till en placering utanför hemmet medan det samma inte gäller för killar (Schlytter, 1999).

I Hilde & Claezons (2005) studie, *Flickor och pojkar på institution – ett könsperspektiv på vården av ungdomar*, tydliggörs att sociala problem är könsbestämda. Rapporten omfattar en studie av två ungdomsinstitutioner, en flick- respektive en pojkinstitution. Författarna presenterar hur kön görs och reproduceras inom institutionerna och belyser könets direkta betydelse för pojkarna och flickorna som vårdas, men även hur könet görs av den kvinnliga och manliga personalen i mötet med ungdomarna. Syftet med studien var att titta på hur föreställningar om manligt och kvinnligt påverkar behandlingsarbetet och hur de kvinnliga och manliga behandlarna beskrev sitt arbete med flickor respektive pojkar. Rapporten visade att det fanns en traditionell könsbild av pojkar och flickor som i sin tur påverkade

behandlingen och vården. Slutsatsen blev bland annat att ungdomsbehandlarnas normer och värderingar speglade hur de konstruerade ungdomarnas könsidentitet, hur behandlarna såg på förhållandet mellan normalt och avvikande beteende och hur deras syn på tjejs och killars moraliska karaktär framställdes. Studien visade att behandlarna hade traditionella konstruerade tankegångar om könsskillnader som resulterade i relativt stereotypa kategoriseringar av ungdomar och vad som är manligt respektive kvinnligt (Hilte & Claezon, 2005). Hilte och Claezon framför vidare att det blir omöjligt att reflektera kring kön utan att också diskutera sexualitet. Då sexualiteten, i skapandet av kön, ses som en grundläggande komponent, påvisades det under studiens gång att behandlarna bedömde ungdomarna utifrån en heterosexuell matris - vilken upprätthöll de traditionella föreställningarna om vad som är kvinnligt och vad som är manligt. Ungdomarna tränades och socialiserades in i en heteronormativ tillvaro där avvikare från normen riskerade att känna sig annorlunda och främmade inför sig själv och behandlarna (Hilte & Claezon, 2005).

Köns- och genusforskning kan bidra till en könsmedvetenhet som i sin tur kan skildra de olika villkor som råder mellan tjejer och killar. Den forskning som vi tagit del av vilken reflekterar över könsmedvetenhet och vad könsperspektiv får för konsekvenser för socialt arbete med barn och unga, kom till via ett projekt som stiftelsen Allmänna Barnhuset tog initiativ till och som slutligen resulterade i en bok. *Att göra skillnad – könsperspektiv i socialt arbete med barn och unga*, skriven av Claezon (2008) innehåller dels beskrivningar av fem forskningscirkel som bildades i olika delar av landet för att kunna genomföra det gemensamma projektet, och dels sammanställningar från de fem cirkelarna. Empirin i studien har hämtats från socialtjänstens olika områden, t ex från barnavårdsutredningar, gruppverksamheter för barn, socialt fältarbete, barnpsykiatri och föräldrastöd. Slutsatserna från studierna visade på ett stereotypt könstänkande där skillnader gjordes utifrån de ungas kön istället för de rådande villkor och sammanhang som ungdomarna befann sig i. Ett genomgående mönster i projektet var att det fortfarande finns en stor skillnad i bemötandet av flickor respektive pojkar och att flickor ofta görs ansvariga för sina och andras handlingar medan pojkar framhålls som ansvarsbefriade. Detta visade sig tydligt i hur pojkar och flickors sexualitet bedömdes på olika sätt. Sexualitet var enbart något som nämndes i utredningar när det gällde bedömningen av flickors beteende och det var ytterst sällsynt att det överhuvudtaget diskuterades när det gällde pojkars beteende. Ett annat tydligt mönster var att heterosexualitet är den norm som förekommer där andra perspektiv än det heteronormativa helt saknades (Claezon, 2008).

Johanssons (2006) avhandling *”Brist på manliga förebilder – dekonstruktion av en föreställning och dess praktik”*, handlar om den manliga förebilden och hur den ges olika innebörder, beskrivs på olika sätt och tillskrivs olika funktion med olika konsekvenser. Johansson belyser hur bristen på manliga förebilder under lång tid beskrivits som ett socialt problem i Sverige och att föreställningar och tankar om fäders frånvaro är närvarande vid diskussioner om ungdomsproblem. Avhandlingens syfte är att analysera och dekonstruera synen på *brist på manliga förebilder* inom det sociala arbetet, och främst hur diskursen om den frånvarande fadern utformas i socialtjänstens praktiska arbete för söner till ensamstående mödrar. Kopplat till vårt valda fokusområde, socialsekreterarnas görande av kön, har vi främst studerat den del av Johansson studie där hon belyser frågorna: hur pojkar, män och manlighet konstrueras i socialt arbete. Då ”talet om” dessa konstruktioner studeras i informanternas beskrivning av sitt arbete, analyseras görandet av en ”normal” man. Detta då målet för samtliga undersökta verksamheter är normalisering i den bemärkelsen att avvikande beteende i form av kriminalitet och missbruk ska ersättas av ”normala” frityssylor och killarnas relation till föräldern ska normaliseras. Johansson urskiljer två överordnade bilder i konstruktionen av ”normal manlighet”. En *traditionell* man och en *jämställd* man. Den traditionella manligheten beskrivs som det tysta, starka, stängda och aktiva där fysiskt arbete med kroppen står i centrum. En traditionell idealbild finns vilket visar på den pliktrogne mannen som familjens försörjare med god kontroll över sig själv, över sin egen kropp och över omgivningen. Den andra sidan av myntet talar om den moderna och jämställda mannen som talar om sina känslor, visar ömhet, kan gråta och erkänna sina svagheter. Diskursen om *den traditionella mannen* är den som i analysen visat sig vara den dominanta inom de undersökta verksamheterna. Denna diskurs tar avstamp i att det manliga könet rent biologiskt skiljer sig och kompletterar det kvinnliga och att mannens grundkonstruktion är hans maskulinitet. Analysen om görandet av den ”normala” mannen visar slutligen på att underordnad maskulinitet relateras till förstådd kvinnlighet. Den manlighet som visar tendenser av kvinnliga mönster, beskrivs med kvinnliga termer och underordnas. Till sist beskrivs flickor i huvudsak på två sätt, som bärare av farlig sexuell attraktionsförmåga eller som den ofarliga pojkflickan, offret (Johansson, 2006).

3 Teori

I arbetet med vårt empiriska material har vi i denna studie valt att anta en diskursiv ansats

med utgångspunkt i socialkonstruktivistisk teori. Nedslag har även, i tolkandet av vårt material, gjorts i genusteori för att bredda förståelsen för våra resonemang kopplade till socialarbetarnas utsagor. Nedan kommer vi att redogöra för socialkonstruktivismens grunder, för att sedan presentera den diskursanalytiska metod, med utgångspunkt i diskurspsykologin, som vi valt att använda oss av. Avslutningsvis kommer Hirdmans tankar kring genussystemet, samt Butlers teori om den heterosexuella matrisen att redogöras för.

3.1 Socialkonstruktivism

Börjesson och Palmblad (2007) menar att all kunskap är socialt konstruerad, och att den därför aldrig kan sägas representera en entydig sanning kring verkligheten. Johansson (2006) bekräftar delvis denna tes, då hon i sin avhandling *Brist på manliga förebilder* framför att tings existens och människors handlingar endast ges mening och blir till kunskap i de diskurser de framträder - något hon menar är grunden i den socialkonstruktivistiska teorin. Socialkonstruktivismens fyra grundläggande premisser finns beskrivna av Burr (2003), som menar att socialkonstruktivismen står för en kritisk inställning till tanken om självklar kunskap, att kunskap är historiskt och kulturellt specificerad, att sambandet mellan kunskapen och sociala processer är stark samt att kunskapen även har en stark koppling till människans handlande i sociala situationer. Burr (2003) framhåller att verkligheten endast är tillgänglig för oss genom vårt sätt att kategorisera den, en kategorisering vilken är ett resultat av den historiska och kulturella kontext vi lever i. Vidare menar därför Burr (2003) att kunskap bara kan frambringas i social interaktion, genom vilken vissa handlingar görs möjliga och andra inte.

Andra begrepp som är användbara inom den socialkonstruktivistiska skolan, med koppling till vårt tema, är Berger och Luckmanns (1966/1998) tankar kring språket, samt institutionaliseringsbegreppet. Berger och Luckmann menar att det talade språket har sitt ursprung i den direkta interaktionsituationen, men att vi även med hjälp av språket ges förmågan att frigöra oss från vad som sker här och nu. Språket verkar i och med det objektiviserande - vilket innebär att det ger oss en unik möjlighet att kommunicera och förmedla information och erfarenheter till, som de benämner det, följande generationer (Berger & Luckmann, 1966/1998). I kommunikationssituationen blir även de subjektiva känslorna och tankarna tillgängliga för individen på ett högre plan, där de inte bara blir verkliga för den man interagerar med - utan även befäst hos en själv (ibid.).

Institutionalisering består av hur människan till sin natur är öppen för socio-kulturell påverkan, och hur dess handlingar blir vanemässiga - både för individen och för kollektivet. Berger och Luckmann (1966/1998) menar att institutionalisering uppträder i alla situationer då det sker en delad typifiering av vanemässiga handlingar. Med det menas att vissa saker görs vanemässigt på ett visst sätt, och alla som befinner sig i den situationen vet att det är så man gör eller beter sig, utan att ifrågasätta det eller ens reflektera över det. Genom institutionaliseringen blir institutionerna tillgängliga för alla medlemmar av den sociala gruppen de tillhör, där en självklarhet ligger i att handlingar av en viss typ accepteras och kommer att utföras. Institutionaliseringen fungerar socialt kontrollerande, både genom att det redan i förväg bestämmer vilka handlingar som är möjliga att genomföra i en viss situation, trots att de teoretiska möjligheterna är långt fler, samt genom att sanktioner riktas mot de som går emot dessa, av gruppen, definierade handlingsmönster. Institutionerna upplevs sedan som den objektiva verkligheten - en verklighet som Berger och Luckmann (1966/1998) menar endast är en produkt av den mellanmänniska interaktionen.

3.2 Diskursanalys

Diskursanalysen har sin utgångspunkt i den socialkonstruktivistiska skolan och beskrivs i litteraturen som både en teori och som en metod (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Begreppet diskurs beskrivs av Winther Jørgensen och Phillips (2000) som ett bestämt sätt att tala om och förstå världen kring. Franzén (2005) beskriver i sin tur diskursbegreppet som ett slags system av mening och föreställningar, vilka är formlunda och på så vis etablerar bestämda förhållanden mellan de ord och bilder som ingår i dem. Båda definitionerna är användbara i det fortsatta läsandet. Vidare menar anhängare till det diskursanalytiska perspektivet att tillträdet till verkligheten går genom språket - och att den upplevda verkligheten således bara får mening genom den diskurs som den är en del utav (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Språket beskrivs, till skillnad mot exempelvis inom den kognitionspsykologiska skolan, inte som en kanal genom vilken människans inre upplevelser kommer till uttryck, utan som den faktor som faktiskt skapar och konstituerar den sociala världen (ibid.). Språket ses som en delad social aktivitet (Billig, 2006) och ska inte betraktas som ett egentligt uttryck för en djupare mening (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Inom diskursteorin finns det ett par ledande perspektiv, där den kritiska diskursanalysen - inspirerad av Foucault och utvecklad av Fairclough, är ett av dem och det diskurspsykologiska perspektivet är ett annat. Då vi i analysen av vårt material är intresserade av hur ungas

sexualitet, samt prostitution, beskrivs av informanterna, samt hur kön görs med koppling till ovanstående, har vi i arbetet med vår empiri beslutat oss för att ta utgångspunkt i den senare. Den diskurspsykologiska metoden kan hjälpa oss att empiriskt analysera vårt material och informanternas språkbruk, med fokus på variationer, motsägelser och attityder (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Den diskurspsykologiska riktningen beskriver hur vi använder oss av språket och hur vårt tänkande på så vis bildas i sociala sammanhang (Billig, 1999). Vårt sätt att förstå och kategorisera världen är inte på något sätt allmängiltigt, utan dessa kategoriseringar är kulturellt och socialt förankrade. Attityder är produkter av social interaktion, och grundas genom sociala aktiviteter (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Även identiteten och jaget ses som diskursiva objekt, där författarna menar att människan har flera flexibla identiteter, vilka hon med anknytning till den sociala kontext och diskurs hon för tillfället är en del av växlar emellan. Identiteten är relationell och föränderlig, snarare än bärare av äkta och oföränderliga karaktäristika (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Det talade språket är alltid historiskt och socialt förankrat, där vissa teman görs möjliga och andra inte (ibid.). På den här punkten finns det en koppling mellan diskurspsykologin och den psykoanalytiska skolan, där bland annat Billig (1999; 2006) argumenterar för diskursens roll i bortträngningsprocessen. Billig menar att det omedvetna skapas genom social dialog med och i den sociala verkligheten, där det är genom deltagandet i ett socialt sammanhang som det i situationen tabubelagda trängs bort och blir en del av vad psykoanalytikern vill kalla det omedvetna. Billig (1999) menar vidare att man genom diskursanalys kan undersöka språkets roll i denna process, där yttranden inte bara bidrar till att uttrycka en viss ståndpunkt, utan även bidrar till att tränga bort en annan. Genom samtalsanalys kan man således komma åt hur social kategorisering åstadkoms genom tal och interaktion. Inom diskurspsykologin läggs lika stor vikt vid människans sätt att uttrycka sig genom tal och skrift, som de diskursiva resurser som dessa utsagor bygger på. Texter och tal ses som handlingsorienterade, och människans användande av diskurser som resurser varierar efter det sociala sammanhang som hon befinner sig i. Inom den diskurspsykologiska riktningen kan man därför inte förvänta sig att människan är oföränderlig - utan bör förvänta sig att talet varierar med koppling till den kontext som människan för tillfället är en del av. Man intresserar sig för den retoriska inriktningen, det vill säga hur text och tal kan orienteras mot en social handling. Syftet med diskursanalys, med utgångspunkt i diskurspsykologin, blir därför inte att kategorisera människor, utan att identifiera de diskursiva praktiker kring vilka kategoriseringarna

konstrueras (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Diskursanalys med utgångspunkt i den diskurspsykologiska skolan är utformad för att studera, och nå, hur människan konstruerar diskurser kring känslor, minnen, kön, identitet och kunskap - där kollektivet, inte individen, står i fokus (Wetherell, 2007).

3.3 Genus -/Könsteori

Eftersom prostitutionsbegreppet är ett huvudtema för vår studie, och socialsekreterarnas tankegångar och resonemang kring företeelsen kommer att analyseras, blir kön och sexualitet två viktiga och centrala begrepp i vårt arbete. Då vi i vår studie ämnar belysa de eventuella skillnaderna som görs mellan könen, kopplade till sexualitet och prostitution, så blir ett nedslag i rådande genus- och könsteoretiska riktningar därför omöjligt att undvika. Här nedan kommer vi att presentera Hirdmans tankar kring *genussystemet* samt även kort redogöra för Butlers begrepp *den heterosexuella matrisen*. I analysen blir Hirdmans tankar mest framträdande, men utifrån valt tema och fokusområde kan även *den heterosexuella matrisen* bidra med intressanta infallsvinklar.

Som vi tidigare nämnt så kan kön ses som en social konstruktion, då kön görs i alla former av sammanhang. Kön utgör den primära kategorin och färgar därmed identiteten och alla sociala interaktioner. Kön ses utifrån detta perspektiv som ett verb, som en aktiv handling (Johansson, 2006). Johansson betonar att görandet av kön bidrar till omöjligheten av att inte göra kön, och att vi med görandet av kön därmed också gör skillnad (ibid.). Denna idé om att vi alla har en socialt konstruerad könsidentitet kan benämnas som *kvinnlighet* och *manlighet*. Man och kvinna är ord som har en mängd olika betydelser och som innefattar specifika egenskaper vilka utgör vår identitet. Vi bär ständigt med oss vår könsidentitet och ingen undkommer de kulturella föreställningarna som finns om kvinnlighet och manlighet, och vi måste alla förhålla oss till den bilden. Detta tenderar att färga livets alla relationer och de sammanhang och situationer vi befinner oss i (Butler, 2007).

Att vår könsidentitet skulle vara biologiskt betingad är något Ambjörnsson (2004) menar att könsteoretiker inte håller med om, då den teoribildningen går ut på idén om att kategorierna, man/kvinna och kvinnligt/manligt är konstruerade. Hirdman (2003) betonar samma sak genom att som en av sina huvudpunkter understryka poängen med att skilja biologi från kultur, och att inget från början är kvinnligt eller manligt, utan relationen mellan könen måste

betraktas som socialt och kulturellt skapat. Förståelsen och upplevelsen om kvinnligt och manligt finns i ett redan väl utformat system om hur vi ska agera och hur vi ska förhålla oss till varandra. Vi föds in i ett sammanhang med normer som säger att kvinnor ska vara ”kvinnliga” och män ska vara ”manliga”. Det finns givna regler och antaganden för hur vi bör agera så kallat “kvinnligt” och “manligt” och det finns i och med detta olika förväntningar på kvinnor och män (Butler, 2007; Elvin-Nowak & Thomsson, 2003). En av Butlers (2007) centrala begrepp är *performativitet*, vilket innebär att människor hela tiden utför, presenterar och producerar kön och genus. Kön är en föreställning (*performance*) och kön skapas genom att människor ständigt upprepar dessa handlingar. Butler förklarar att trots hennes resonemang om att kön blir till och konstrueras, gör den ständiga upprepningen att könsidentiteten framstår som fast och något naturligt (Butler, 2007).

3.3.1 Kön, sexualitet och genussystemet

Uppdelningen i manligt och kvinnligt kan förutom könsidentitet kallas för genussystem eller genusordning. Denna ordning eller system befästs genom att manligt och kvinnligt oftast ses i motsats till varandra. Feminister har sedan länge poängterat att genussystem är hierarkiska i sin natur och Hirdman (2003) redogör för att det i begreppen kvinna och man finns en tydlig könshierarki. Män och kvinnor är enligt denna hierarki inte likvärdiga, utan mannen är mer värd än kvinnan - mannen utgör norm och kvinnan är avvikande (Hirdman, 2003). Hirdman (2004) förtydligar könshierarkin genom begreppet *genussystem* som beskrivs som ett patriarkaliskt uppbyggt system som ordnar människor beroende av kön. Enligt detta genussystem är det den hierarkiska uppbyggnaden som genomsyrar relationen mellan män och kvinnor; där männen är överordnade kvinnorna, enbart på grund av sitt biologiska kön. Ser man det utifrån detta synsätt är samhällets grundstenar konstruerade av männens mervärde och kvinnornas mindervärde (Butler, 2007). Könsmaktsystemet vilket har stora likheter med Hirdmans genussystem, är ständigt närvarande i våra liv och bygger på att ingen ifrågasätter det. Strukturen märks inte så länge man följer systemet men vid de tillfällen någon bryter det könsstereotypa mönstren, tenderar omgivningen att leta efter ”icke könstypiska” attribut hos den avvikande individen som kan förklara det avvikande beteendet (Elvin-Nowak & Thomsson, 2003; Ambjörnsson, 2004).

3.3.2 Genussystemets två grundprinciper

Isärhållandet är en väl beprövad maktstrategi som innebär att det finns *det normala* och *det*

avvikande, och det finns ramar för vad som är vad. Isärhållandets logik är att män och kvinnor hålls isär och att män och kvinnor inte bör blandas. Relationen mellan norm och avvikelse är hierarkisk. I och med att de hålls isär kan de rangordnas och bilda ett hierarkiskt system, som i vårt samhälle innebär att mannen har en överordnad position i hierarkin i relation till kvinnan (Elvin-Nowak & Thomsson, 2003; Ambjörnsson, 2004; Hirdman, 2004).

Den manliga normen är genusystemets och könsmaktsordningens andra princip och innebär att mannen är norm, det allmängiltiga och därmed också det mest åtråvärda. Det är män som är så som vi människor vill vara, därmed utgör de normen för det normala. Genusystemets uppbyggnad med mannen som norm bidrar till att kvinnan ska försöka likna mannen, men bara till en viss del. Inte för mycket och inte mer än vad männen tillåter. Kvinnors begränsningar stärker männens makt och den manliga normen blir genom upprätthållandet av detta system, både en orsak till och en konsekvens av isärhållandet av manligt och kvinnligt (Elvin-Nowak & Thomsson, 2003; Hirdman, 2004).

3.3.3 Den heterosexuella matrisen

Till skillnad från feministisk teori utvecklar queerteorin som bland annat Judith Butler gått i spetsen för, detta hierarkiska könsmaktsystem till att även gälla sexualiteten. Ambjörnsson (2004) skriver i sin avhandling att queerteorin undersöker hur heterosexualiteten som institution, maktordning och norm reproducerar och bibehåller specifika hierarkier, och därigenom skapar en vis sorts människor. För att beskriva hur heterosexuellt begär konstrueras använder sig Butler (2007) av begreppet *den heterosexuella matrisen*. Utgångspunkten är det antagna sambandet mellan kropp, genus, sexualitet och begär. Butler formulerar i och med skapandet av sin matris, ett ifrågasättande av heterosexualitet och könsidentitet som något naturligt. Butler menar att vi endast har en upplevelse av att ha ett visst könsorgan, och att den upplevelsen och tanken om ett biologiskt kön är styrande (Butler, 2007). Vi socialiseras in i ett tankemönstret genom föreskrivna regler om *hur* man ska vara som man och kvinna men även *att* man ska vara man eller kvinna (Ambjörnsson, 2004). Genom att manligt och kvinnligt särskiljs i matrisen blir det naturliga, moraliskt riktiga och praktiska handlingsmönstret för en man att begära en kvinna och vice versa. På så sätt blir den heterosexuella matrisen ett normativt tvingande system (Eriksson-Zetterquist & Styhre, 2007; Ambjörnsson, 2004). Ambjörnsson (2004) beskriver det som att människors olika könstillhörighet får dem att framstå som fullvärdiga medlemmar i den moderna kulturen, precis som det på motsatt sätt får andra former av sexuellt begär till människor att framstå

som kulturellt obegripliga.

4 Metod och material

4.1 Val av metod

Med utgångspunkt i uppsatsens syfte och frågeställningar har vi i vårt arbete valt att använda oss av en kvalitativ metod - detta då vi i vår studie försökt att rama in hur utredande socialsekreterare gör kön i sitt resonemang kring ungdomars sexualitet och prostitution inom gruppen ungdomar, 15-18 år. Genom semistrukturerade intervjuer, med sin utgångspunkt i två korta fallbeskrivningar som beskriver Stina och Kalle - med fokus på deras prostitutionsproblematik, (se bilaga 1) har vi samlat in vårt material. Metoden är i litteraturen beskriven som vinjettstudie (Bryman, 2011). Valet av en kvalitativ metod, vilken ämnar söka förståelse, innebörd och utveckla begreppsförståelse (Levin, 2008), ter sig i vår studie som det enda alternativet för att nå svaren på de frågor vi ställt oss eftersom vi är intresserad av hur våra informanter resonerar kring våra fallbeskrivningar och hur de belyser könsaspekten, snarare än de mer kvantitativt mätbara aspekterna - likt hur många eller hur ofta. Valet av en semistrukturerad intervjuform föll sig naturligt då vi i vår frågeställning är intresserad av ett bredare resonemang kopplat till ett konkret tema och till det valda problemområdet. Den semistrukturerade intervjun ger informanten möjlighet att friare resonera kring frågeställningarna och att besvara frågorna i egna termer, samtidigt som det ger oss som intervjuare möjlighet att ställa följdfrågor och be om förtydliganden (May, 2001). Genom den semistrukturerade intervjuformen får informanterna möjlighet att präglade intervjun och dess innehåll. Utrymme ges för längre redogörelser, vilka vi i vårt analysarbete har kunnat belysa utifrån de diskursiva riktningar som skapas när informanterna talar om ett visst fenomen och således använder sig av vissa diskursiva resurser i sin argumentation (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). En semistrukturerad intervju utgår vidare från en förberedd intervjuguide med genomtänkta och konkretiserade frågor - men ger ett visst utrymme för en dialog inom dessa ramar (Aspers, 2007). Vår intervjuguide har sin utgångspunkt i de frågeställningar som vi valt för att belysa vårt syfte och återfinns som Bilaga 2.

I våra intervjuer har vi vidare valt att semistrukturellt använda oss av metodtypen vinjettstudie – vilken är en lämplig metod för att kartlägga människors värderingar, normer och handlingsval (Bryman, 2011; Egelund, 2008). Metoden används för att belysa samband mellan attityder inom vissa sociala grupper och kan även användas för att identifiera utifrån

vilka faktorer som de professionellas bedömningar av klienter görs samt hur valet mellan olika handlingsalternativ går till. I dessa bedömningar ingår bland annat den professionellas personliga och moraliska uppfattningar samt organisatoriska och kontextuella villkor (Egelund, 2008). Metoden bygger på användandet av vinjetter, dvs. case/ fallbeskrivningar, som de utvalda respondenterna får möjlighet att resonera kring. Våra case ger informanterna en gemensam referensram att förhålla sig kring (Egelund, 2008), där vi i vårt arbete - utifrån uppsatsens syfte, är intresserade av att analysera och tolka de reaktioner som detta väcker med fokus på hur socialsekreterarna väljer att gestalta kön. Vårt val att använda oss av case och tillhörande vinjettfrågor i våra intervjuer hjälper oss att åskadliggöra den problematik som vi i vår uppsats vill belysa och ger även informanterna något konkret att förhålla sig och sitt resonemang till (Bryman, 2011). Att förankra svaret i en konkret situation minskar även risken för ett oreflekterat svar (Bryman, 2011). Till vår hjälp i utformandet av våra case har vi tagit del och låtit oss inspireras av Malmö stads (2010) *Handlar det om val*, en sammanställning kring sexhandel på internet, samt Socialstyrelsens (2011) *Sex mot ersättning – ett utbildningsmaterial om stöd och skydd till barn och unga*.

4.2 Empiri och tillvägagångssätt

Inom ramen för vår studie har vi intervjuat nio informanter, vilka finns utspridda på 5 socialkontor i södra Sverige. Alla informanter är i dagsläget anställda inom den kommunala socialtjänsten som utredande socialsekreterare inom Individ och Familjeomsorgen - barn och familj. Sju av informanterna arbetar uteslutande med den grupp som deras arbetsgivare definierar som ungdomar, i de flesta fall från och med 13 år. Övriga två arbetar utredande med barn och ungdomar från 0-18 år (i vissa fall, gällande Lagen om vård av unga, upp till 21 år). Våra intervjuer var utspridda på fem intervjutillfällen, - varav tre gruppintervjuer och två enskilda. Intervju 1 och 2 är gruppintervjuer med två informanter vardera, intervju 4 är en gruppintervju med tre informanter och intervju 3 och 5 är enskilda intervjuer. Under rekryteringsprocessen föll det sig så att alla responderande socialsekreterare var kvinnor - detta var inte ett kriterium som vi sökte efter, men blev en faktor vilken vi delvis knyter an till i analysen av vårt material. Informanterna har mellan åtta månader - ca 20 års erfarenhet av socialt utredningsarbete med barn och unga - där medianen bland informanterna, med koppling till utredningserfarenheten, är 4 år.

Vår ansats har varit tolkningsinriktad (Bryman, 2011), där målet med vår kvalitativa analys är

att skapa förklaringar och hitta mönster grundade på informantens tankesätt och resonemang (Aspers, 2007). Denna insikt nås genom att vi i vårt fall valt att socialkonstruktivistiskt, med en diskursiv ansats, tolka socialarbetarnas utsagor. I insamlandet av vårt empiriska material har vi, likt beskrivet ovan, använt oss av semistrukturerade intervjuer vilka tar sin utgångspunkt i två korta fallbeskrivningar. Intervjuerna tog mellan 35-55 minuter, där de enskilda intervjuerna blev något kortare än gruppintervjuerna. Alla intervjuer spelades in med hjälp av diktafon för att sedan transkriberas i sin helhet. Då intervjusituationen inom diskursanalysen ses som del av en social interaktion (Winther Jørgensen & Phillips, 2000) har även våra frågor och formuleringar skrivits ut. Pauser och harklingar har i möjligaste mån markerats. Det transkriberade materialet har sedan återkopplats till informanterna för möjlighet till respons. En informant har efter genomläsning av materialet valt att göra ett par förtydligande och tillägg, vilka med dennes ord har markerats och förts in i materialet.

Ett tillåtande av gruppintervjuer, eller så kallade fokusgruppsintervjuer, grundar sig i ett antagande om att en sådan intervjuform inte skulle bidra negativt i förhållande till vår studie. Gruppintervjuer kan istället, enligt Kvale (1997), bidra till att ett öppnare och tryggare klimat skapas, vilket i samtalet mellan intervjupersonerna ofta leder till mer spontana och känsloladdade uttalande kring det studerade ämnet. I arbetet med intervjuerna blev gruppintervjuernas fördelar, med koppling till valet av analysmetod, tydligt. Gruppintervjuerna blev en naturligare arena för samtal, där informanternas tankar och funderingar indirekt fick större utrymme då vi som intervjuledare tilläts ta ett steg tillbaka. Kvale (1997) benämner gruppintervjun som en arena vid vilken intervjuledarens kontroll över intervjusituationen minskar, vilket han menar kan ge ett allt för brokigt och svårtolkat material som följd. I vårt fall kan dock kontrollförlusten ses som en vinst, eftersom intervjupersonernas resonemang tilläts ta en friare form. Förhållandet mellan intervjuaren och informanterna ses inom den diskurspsykologiska skolan som en del av den sociala interaktionen, vari ledande frågor och ett semistrukturerat upplägg inte ses som ett direkt hot mot studiens reliabilitet och validitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Hur frågorna är formulerade bör dock tas i beaktande i analysen (ibid.). I det diskursanalytiska arbetet, med utgångspunkt i diskurspsykologin, använder man sig ofta av naturligt förekommande material, hit räknas bland annat vardagssamtal eller vetenskapliga texter (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Ett användande av naturligt förekommande material är något vi på grund av val av insamlingsmetod inte uppnår, men som vi i fallen med gruppintervjuer menar att vi i alla fall närma oss.

4.3 Urval

Informanterna rekryterades genom vad som kan beskrivas som ett målstyrt urval (Bryman, 2011) eller som ett strategiskt sannolikhetsurval (May, 2001) där vi i rekryteringsprocessen skickade ut mail till utvalda kontaktpersoner, i de allra flesta fall sektions - eller enhetscheferna, på de socialkontor som låg inom ett geografiskt näbart avstånd från vår hemort. Urvalet blir strategiskt och målstyrt eftersom vi väljer ut informanterna utifrån en redan förutbestämd, känd, egenskap - i vårt fall en avgränsning i förhållandet till informanternas tjänst, där vi i intervjuförfrågan angav att vi först och främst var intresserade av att prata med utredande socialsekreterare. Denna avgränsning grundar sig i en tanke om att vi vill skapa en så homogen informantgrupp som möjligt i förhållande till utförda arbetsuppgifter. Gruppen är för oss även intressant ur ett rättsäkerhetsperspektiv, då de i sin yrkesroll, genom myndighetsutövning, har mandat att ta och verkställa insatsbeslut för den enskilda individen. Valet av socialkontor grundar sig i samma urvalsstrategi, där kontoren valdes ut för att de tillhörde ett visst geografiskt område, i förhållande till vår hemort, vilket vi ansåg vara praktiskt möjligt att ta sig till inom tidramen för denna studie. Alla informanter som genom att svara på informationsmailet anmälde sitt intresse har träffats för en intervju, med undantag för en gruppintervju där deltagandet från en av tre informanter var osäkert redan från början. Vi är medvetna om att vårt sätt att välja ut informanter gör det svårt att dra generella slutsatser kopplade till hela yrkeskåren (Bryman, 2011), men detta är heller inte vår intention. Vårt mål med vår studie, är likt beskrivet under rubriken syfte och frågeställningar, att genom diskursanalytiskt försöka lokalisera och skönja tendenser och mönster kopplade till rådande könsorienterade diskurser.

4.4 Analysmetod

I det praktiska analysarbetet har vi delat in och kodat vårt material utifrån sex övergripande teman, vilka alla anknyter till de frågeställningar som ligger till grund för vår studie. Våra teman har lokaliserats genom närläsning av de transkriberade intervjuerna (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I arbetet med vårt empiriska material har fokus lagts på variationer, motsägelser och sökande efter attityder. Begreppet dekonstruktion har för oss varit användbart och finns i litteraturen beskrivet som ett sätt att genom närläsning av textmaterialet, i vårt fall de transkriberade intervjuerna, bryta ner texten för att på så sätt frilägga motsättningar och motsägelser (Johansson, 2006). Syftet med metoden är att förstå hur konstruktionen är uppbyggd och sammansatt samt att presentera en alternativ förståelse för utsagornas innehåll

än den som vid första anblicken ser ut att vara den "sanna" (ibid.). Ett dekonstruktivt angreppssätt fokuserar bland annat på tillfälligheter, brytningar och diskontinuitet med utgångspunkt i texten och språket (Järvinen, 1996). Dekonstruktionen beskrivs vidare av Järvinen (1996) som ett kritiskt sökande efter textens interna problem, dvs. efter dess inkonsistens och det som lämnats ofullbordat.

4.5 Arbetsfördelning

Under processens gång har vi delat upp arbetet enligt följande. Alla intervjuer har genomförts gemensamt, där vi under efterföljande transkriberingsarbete delade upp intervjuerna mellan oss. Kodning och analys har genomförts tillsammans. Författandet av texten har i det stora hela även det gjorts tillsammans, där varje textavsnitt noga har gått igenom av oss båda. Vid inläsning av teorin har vi haft olika ansvarsområden, vilka vi sedan redogjort och sammanfattat för varandra.

4.6 Förtjänster, begränsningar och tillförlitlighet

Validitet står för trovärdigheten i ett yttrande, och om att mäta det man avser att mäta (Kvale, 1997; Bryman, 2002). För att öka förståelsen och trovärdigheten i vår studie har vi i metoddelen noga redogjort för vårt tillvägagångssätt, hur vår datainsamling gått till samt hur vi valt ut våra informanter och sedan använt oss av intervjumaterialet. Metoden vinjettstudie beskrivs i litteraturen (Egelund, 2008) ha låg validitet kopplat till att informanternas resonemang inte alltid överensstämmer med efterföljande handling. Vi menar dock att detta inte är av avgörande karaktär för vår studie då vi främst är intresserade av informanternas resonemang och attityder - snarare än de konkreta konsekvenserna av dessa.

Reliabilitet handlar om mätinstrumentets precision och dess pålitlighet (Bryman, 2002) och avser i vår studie om informanternas utsagor försåts, tolkats och använts i enlighet med materialets ursprungliga innehåll. För att undvika felaktig informationsregistrering och för att öka reliabiliteten med vår studie har vi under intervjusituationerna tagit hjälp av diktafon, samt att vi i mötena varit två personer närvarande, vilket borde minska risken något för subjektiva tolkningar grundade i personlig förförståelse. Något som även kan höja reliabiliteten är att vi i största möjliga mån varit två personer som kodat och tolkat materialet och därmed även tillsammans diskuterat tolkningarna innan vi valt att presentera dem i analysen. I presentationen av resultat kommer utvalda citat att varvas med vår analys, för att

ge en så bred förståelse för våra tankegångar som möjligt. Analys och slutsatser presenteras på ett sådant vis att läsaren ska kunna följa våra tankegångar och således bedöma rimligheten i dem. Detta är ett led i arbetet med att öka validiteten och giltigheten för våra slutsatser (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Vidare har vi resonerat kring vissa tänkbara brister kopplade till vår intervjumetod. Några av de brister vi funderat kring presenteras nedan. Då vi forskningsetiskt utifrån vetenskapsrådets anvisningar, i samband med intervjuerna, kort beskrivit studiens syfte för informanterna finns det en risk att svaren vi fått styrts av informanternas uppfattning kring vad som är socialt önskvärt, snarare än vad de faktiskt tycker (Bryman, 2011). Som intervjuare har vi inte kunnat påverka den effekten, men genom att vi försökt vara medvetna om den och genom att t.ex. behålla neutraliteten i förhållande till informanternas svar, har vi försökt att begränsa dess inverkan på studieresultatet (Bryman, 2011). Den strukturerade intervjutekniken kan vidare leda till vissa oklarheter kopplade till hur frågorna formulerats samt kring hur informanterna tolkat dem.

Vi är medvetna om att de teoretiska glasögon som vi betraktar vårt material genom troligen färgar tolkningen av vårt empiriska material. Med utgångspunkt i en annan teori hade tolkningen med största sannolikhet sett helt annorlunda ut. Widerberg (2002) påtalar att varje tolkning grundar sig i forskarens förväntningar eller förutfattade meningar. Vår tidigare kunskap om ämnet och vår förförståelse påverkar därmed oundvikligen sättet vi analyserar materialet på, vårt sätt att tolka det och de slutsatser som vi sedermera kommer fram till. Detta är något som Bryman (2011) menar kan påverka resultatet i en viss riktning. Med koppling till socialkonstruktivismen och den diskurspsykologiska ansats som vi i vår analys valt att utgå ifrån problematiserar Winther Jørgensen & Phillips (2000) forskarens roll inom diskursanalysen. Svårigheter kopplade till att det som forskare är svårt att ställa sig främmande inför det område och den värld man diskursivt ämnar undersöka förs fram. Som en del av den kultur som granskas, i vårt fall det sociala arbetets praktik, delar man många av de självklarheter och normer som florerar i samtalen. Utmaningen blir i detta fall att försöka ställa sig utanför dessa och på så vis försöka synliggöra dem (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

4.7 Etiska överväganden

Innan intervjuernas genomförande fick våra informanter ta del av ett informationsmail där uppsatsens syfte samt intervjuens tillvägagångssätt redogjordes för. Informanterna garanteras anonymitet, där bakgrundsvariabler som inte är relevanta för resultatet, likt namn, ålder, och kommun inte framgår i materialet. Informanterna har informerats om att deras medverkan i studien kan avbrytas när som helst och har således även fått ta del av det transkriberade intervjumaterialet och därefter fått chans att ändra, förtydliga eller ta bort delar av det (Vetenskapsrådet, 2011). Då vi i analysen stundtals valt längre intervjuutdrag, kan det finnas en viss möjlighet av igenkännande hos vissa informanter genom sitt sätt att uttrycka sig på eller resonera, trots att socialsekreterarnas namn i citaten har bytts ut mot fabricerade namn. Visserligen har informanterna godkänt de transkriberade intervjuerna, men det kan fortfarande vara känsligt att få sitt språk och tal skärskådat och tolkat. Tolkningar som eventuellt inte överensstämmer med informanternas egen syn eller som de skulle hålla med om. Detta kan enligt Widerberg (2002) vara en av de svårigheter man måste ta hänsyn till och överväga inom den diskursanalytiska metoden. Enligt Vetenskapsrådets rekommendationer kommer informanterna även att ges möjlighet att läsa studien i sin helhet när den är färdigställd.

Även om ungdomsprostitution och ungdomars sexualitet är känsloladdade ämnen menar vi att utgångspunkten i våra frågeställningar inte är av en sådan karaktär att den undersökta målgruppen genom vår studie riskerar att påverkas negativt. Eftersom vi ämnat undersöka socialsekreterarnas synsätt och resonemang, utifrån ett könsperspektiv, kopplat till ungdomars sexualitet och ungdomsprostitution, berörs inte ungdomarna direkt. Vi menar därför att nyttan med studien bör överväga målgruppens risk att ta skada enligt 9§, Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

5 Resultat och analys

Nedan kommer vi att presentera vårt resultat tillsammans med analysen. Vi kommer inledningsvis redogöra för de föreställningar som allmänt förts fram kring sexualitet och prostitution, för att sedan, med utgångspunkt i diskursanalysen, gå djupare in på hur kön görs utifrån socialsekreterarnas resonemang kring dessa teman. Vår analys kommer ta avstamp i hur kön görs i talet om sexualitet, prostitution och normalitet. De underliggande tema vilka vi

i närläsning av vårt empiriska material kunnat skönja och utifrån vilka analysen kommer att presenteras är följande; *Normer - destruktivitet och våld*; *Normer – heteronormativitet*; *Sexualitet - svårigheter i mötet*; *Sexualitet - offer och förövare*; *Sexualitet - drift och ansvar* samt *Prostitution - legitimitet och tabu*.

Före fortsatt läsning bör det tilläggas att vi i vår analys inte är intresserade av att lyfta fram enskilda socialsekreterares resonemang fristående från den kontext som samtalen hölls i. De frågor som gav upphov till uttalandena kommer därför i möjligaste mån att presenteras. Genom diskursanalys är vi intresserade av att lyfta fram hur man använder de diskursiva tillämpningsområdena utifrån vilka de generella kategorierna skapas, snarare än att kategorisera människorna bakom orden (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Frågeställningarna vi har utgått ifrån berör likt tidigare nämnts, hur kön görs. I analysen har vi därför inte enbart tagit hänsyn till hur den enskilda socialsekreteraren talar om ovanstående utifrån sig själv, utan även hur socialsekreterarna talar kring hur allmänheten och andra gör kön. Detta gör socialsekreterarna bland annat genom att använda termer som *de*, *man*, *samhället* och *i allmänhet*.

Slutligen vill vi förtydliga att det i de valda intervjuцитaten är vi, i egenskap av Johanna och Olivia som är intervjuledare. Övriga namn är givetvis fingerade.

5.1 Allmänna resonemang

5.1.1 Sexualitet

I alla intervjuer framkommer det att ungdomars sexualitet är något privat och något som informanterna kan uppleva som svårt att tala om. Det framkommer i ett flertal av intervjuerna att det är önskvärt med någon form av rutin kring frågor angående sexualitet och att bedömningsinstrument och frågeformulär i form av till exempel ADAD är behjälpligt och bra i dessa sammanhang, då det standardiserat täcker in det berörda området. Informanterna påtalar även det faktum att det är lättare som kvinna att prata om dessa frågor med en annan kvinna och därmed upplevs det som svårare, och inte lika naturligt att samtala om ämnet med en man. En av informanterna påpekar även att kulturella skillnader spelar in i mötet vilket kan göra det svårare att beröra sexualiteten. Belägg för ovanstående menar vi kan skönjas i följande citat:

Ida: [...] Jag tycker det är ganska svårt att prata om nån annans sexualitet och det är klart att vi ska inte hålla på att rota mer i människors liv än vad vi behöver så jag tänker inte det är inte min sak att veta hur deras sexualvanor ser ut om jag inte behöver veta det, om det inte är nåt som har kommit upp innan.

(Intervju 5, enskild intervju)

Frida: Ja, jag tänker att med tjejer så frågar jag nog ibland om de är sexuellt aktiva, om de varit på ungdomsmottagningen eller om de skyddar sig på något vis, men – jag frågar aldrig killar om de skyddar sig, faktiskt.

(Intervju 4, gruppintervju)

Gunilla: Jo, jag kan nog göra det utifrån liksom, utifrån liksom ”äter du mediciner” o p-pi, alltså kunna komma in på det liksom. Sen väcks en tanke hos mig, och det är utifrån att, jag menar, det är många kvinnor som jobbar inom socialtjänsten, det är lättare att ställa de frågorna till en tjej. Jag vet inte om det hade varit annorlunda om det hade varit män som jobbade här och de mer kanske, lite mer naturligt eller per automatik skulle fråga killar på ett annat sätt.

(Intervju 4, gruppintervju)

5.1.2 Prostitution

Definitionen av prostitution är något alla informanter fått frågan kring och har olika tankar om. Den enighet vi upplever framkommer är att prostitution inbegriper ett utbyte av tjänster eller att individen säljer sin kropp för att få någonting i gengäld. Någon form av ersättning ska enligt informanterna finnas med i bilden, men formen för den diskuteras det olika kring. Prostitution bland ungdomar upplevs vidare av alla våra informanter som något som de i sin yrkesutövning sällan kommer i kontakt med. Detta framkommer i samtal med två av våra informanter under samma intervju:

Britta: Jag tycker sällan det kommer upp som en fråga eller en anmälan kring just direkt prostitution.

Anna: Nä det händer men det är inte hör inte till det vanliga men det händer att det kommer fram under en utrednings gång....

(Intervju 1, gruppintervju)

I den utsträckning de kommer i kontakt med det i form av anmälan eller ansökan, så är merparten tjejer. Något som vi kommer återkomma till senare. I två av intervjuerna så problematiseras begreppet prostitution kopplat till ungdomar som säljer sex, där informanterna menar att ordet är värdeladdat och att de i en utredning, eller i samtal med

ungdomen, skulle valt att använda sig av ett annat sätt att beskriva fenomenet. I den ena intervjun menar informanterna att de istället skulle ha beskrivit själva beteendet och i den andra intervjun påtalar en av informanterna att hon skulle ha benämnt det som ett sexuellt utnyttjande, där ungdomen ses som ett offer. Vidare beskrivs prostitution genomgående hos alla informanter som en konsekvens av någonting annat. Alla påpekar att det finns en bakomliggande orsak till att man väljer att sälja sin kropp. Exempel på sådana bakomliggande orsaker som nämns är till exempel bristande föräldraförmåga, att individen tidigare blivit utsatt för sexuella övergrepp eller våld, en bristande självkänsla och dålig självbild samt att individen kan ha ett bekräftelsebehov som inte blivit uppfyllt under uppväxten. Exempel på detta ser vi bland annat i nedanstående citat hämtade från vårt intervjumaterial:

Ida: Nä men jag tror inte att om en människa vuxit upp i en stabil miljö eller haft föräldrar som kan se ens behov skulle känna ens lust och prostituera sig. Eller jag tror inte på den lyckliga horan så jag tror inte det är någonsin ett alternativ man skulle välja.

(Intervju 5, enskild intervju)

Elsa: Det är alltså ett riskbeteende, det indikerar ju att man inte alls, att man inte mår bra helt enkelt så där är säkert andra grejer runt omkring, relationen med föräldrarna så tänker man ju att detta kanske bara är ett symptom eller det är bara ett symptom på att nånting inte stämmer

(Intervju 3, enskild intervju)

Britta: Och framförallt bristande omsorg hemifrån, föräldrar som kanske inte ser eller bryr sig, som själva inte är hemma på kvällar, nätter eller och som kanske är föräldrar med psykisk ohälsa äähh där barnen liksom söker bekräftelse nån annanstans.

Anna: mmm jättemycket det

Britta: Bekräftelsebehovet är liksom jättestort. Det är ju ofta ett svart hål liksom hos de här barnen, där bara minsta vink, ähh vad jag är utvald, liksom, kan nappa på kanske vad som helst

(Intervju 1, gruppintervju)

5.2 Normer - destruktivitet och våld

Hilte och Claezon (2005) understryker i *Flickor och pojkar på institution - ett könsperspektiv på vården av ungdomar* att de sociala problemen i samhället är könsbestämda. Flickornas problematik har ur ett historiskt perspektiv i stor utsträckning definierats i sexuella termer, medan sexualiteten är ett tema som mycket sällan förekommer med koppling till killarnas problematik. Killarnas problembild beskrivs istället utifrån den kriminella handlingen. Den uppdelning mellan flickor och pojkar kopplat till den sociala problematik som samhället

tillskriver dem återfinns även i Hamreby (2004), där författaren i sin avhandling påtalar att flickors gränsöverskridande beteende ofta är av moralisk karaktär, medan pojkarnas problematik har en tydligare juridisk koppling. I våra intervjuer finner vi tecken på att denna föreställning kring den sociala problematikens uppdelning lever kvar. Detta ser vi bland annat i följande citat från gruppintervju 2:

Olivia: är det här något som ni kommer i kontakt med, ofta, i ert dagliga arbete? Prostitution.

Cecilia: Säkert. Fast inte så att man vet om det. Alltså, dels har jag inte jobbat så länge och sen så är det lätt att man missar sådana här frågor, det är tack vare att man blir lite påmind av de här bedömningsinstrumenten som vi har och så, ehmm, men orutin kan också göra att man glömmer bort det området. Alltså, nu talar jag verkligen för mig själv, ehmmm, jag kan inte säga att jag känner igen någonting i det case1 där det är en kille sen så känner jag, case2 där känner jag till viss del att jag har vissa tjejer, några klienter, där det har varit ett problem med deras, liksom, sexualitet

Daniella: Där kan väl jag instämma, det är samma här – att jag har flickor som är, alltså som sagt, som är osäkra och som har haft problem med sexualiteten och som kanske använt det i syfte till att alltså få män i fred (?), där det är ersättning i pengar eller grejer utan även för att de mår så pass dåligt att de använder det för att få bekräftelse. Pojkar är det ju liksom, det är väldigt ovanligt – vi har haft ett sådant fall och det var länge sedan. Det var ju liksom, så det, jag tror att det är också för att flickor är mer – jag vet inte hur jag ska säga detta utan att det låter dumt, men eftersom tjejer är mer känsliga, tjejer är mer – generellt tänker jag att de är mer känsliga, mer på något sätt, jag vet inte hur jag ska förklara det

Cecilia: Men jag tänker att det kan finnas, om jag, om jag tolkar dig rätt att det finns ju skillnad på hur man som tjej och kille, man och kvinna och alltihopa agerar ut sina känslor och agerar ut sin roll och man är liksom skolad sedan barnsben och jag tror att, just sexualiteten kan vara ett sådant beteende som i större utsträckning används som ett, liksom destruktivitet, hos tjejer än hos killar alltså att det kan finnas ett mönster i att, för det är ju, killar är ju utåtagerande beträffande våld och, alltså, kriminalitet och så, och nu – nu gissar jag bara men jag tror att det skulle kunna vara så att tjejer har ett mer destruktivt beteende avseende att agera ut sexuellt. Sen så gör ju killarna också det och de har säkert också jättestora problem utifrån vilken roll de ska ha, och hur man ser på kvinnor och så vidare. Men just om man säger det här, man liksom, kanske använder det på ett destruktivt sätt, som skadar en själv det tror jag faktiskt är vanligare hos tjejer. Att det är liksom ett av de verktygen som tjejer har.

(Intervju 2, gruppintervju)

I samtalet ovan markeras en skillnad mellan könen, där kvinnan benämns som den känsliga, vilken riktar sitt destruktiva beteende emot sig själv. Sexualiteten nämns som ett av verktygen för detta. Killen i sin tur beskrivs vara utåtagerande beträffande våld och kriminalitet. Skillnaden beträffande hur man som tjej och kille agerar ut sina känslor görs i samtalet till en

sanning, vilken varken ifrågasätts av oss eller övrigt deltagande informanter. En tjej som är kriminellt utåtagerande blir i sammanhanget avvikande, varvid omgivningen försöker att förklara hennes beteende genom att leta efter andra "icke-könstypiska" attribut (Ambjörnsson, 2004). Detta bidrar till att upprätthålla isärhållningen (Hirdman, 2004). Uppdelningen av det kvinnliga och det manliga menar vi här har blivit institutionaliserad (Berger & Luckmann, 1966/1998), där det avvikande trängs bort och genom språket blir otillgängligt. Genom uttrycket "skolad sedan barnsben" kopplar socialsekreterare Cecilia vidare ihop beskriven uppdelning med socialisationsprocessen. Ett exempel på en alternativ sanning framförs inte heller. Flickor och pojkars kontakt med socialtjänsten beskrivs i intervjuerna stereotypt grunda sig i skilda beteenden - där vi anser att flickors kontakt med socialtjänsten ofta bottnar i att skydda dem delvis från sig själva (självedstruktivitet), medan pojkarnas kontakt tar sin utgångspunkt i att skydda andra från dem (aggressivitet och våld).

I ovanstående citat berör informanterna även begreppet känslor, ett begrepp vilket de starkt kopplar och sätter i samband med de tjejer de möter. Denna föreställning, om den känsliga tjejen, återkommer som en beröringspunkt i alla genomförda intervjuer. Nedanstående citat, hämtat från intervju 3, visar bland annat på detta;

Olivia: Tror du det skiljer sig från tjejer till killar, hur man ser på riskbeteendet? Risken med beteendet?

Elsa: Ja det tror jag, det är nog lite samma som fråga ett där, jag skulle och försöker vända på det, men jag tror rent allmänt att man tänker att inte killar har lika mycket känslor med i spelet som tjejer har, alltså att man tänker att tjejer är offer mkt snabbare än vad en kille kanske är. Om en kille ligger med många tjejer tänker man att det gör han kanske för att han tycker det är coolt, eller att det är skönt att ha sex helt enkelt men om en tjej gör det så så tänker man att det måste vara något bakomliggande som gör att hon liksom vill ge sin kropp till så många olika, alltså att man har olika. Så det tror jag absolut att man, risken, att man tänker att en tjej har ett riskfyllt beteende kommer kommer mycket snabbare, det är mycket snävare än om det är en kille...och när man pratar om killar som har ett riskfyllt beteende så är det ofta att när han är förövare eller kanske inte förövare men när det är han som kanske är ähh eller det finns misstanke om våldtäckt eller utnyttjande så av nått slag medans tjejer då är mer offer....så det ja jag tror det finns skillnader

(Intervju 3, enskild intervju)

Genom ovanstående utdrag bekräftar Elsa den tidigare presenterade bilden om tjejen som den känsliga, där mannen genom talet görs till dess motsats. Än en gång beskrivs killens i

förhållande till ett juridiskt normbrytande beteende, medan tjejens beteende väcker oro både “snabbare” samt beskrivs som “snävare” i förhållande till sitt innehåll. Killar och tjejer tillskrivs på detta vis olika emotioner - där killars maskulinitet konstrueras med den bakgrund att killar inte är förmögna att uttrycka känslor (likt rädsla, oro och ledsamhet) i samma utsträckning som tjejer (Hilte & Claezon, 2005). Citatet berör även styrkeförhållandet mellan den manliga och den kvinnliga sexualiteten, där den manliga sexualdriften i allmänna ordalag beskrivs som stark och lustfylld, “att det är skönt att ha sex helt enkelt”, i kontrast till den kvinnliga som i talet görs mer problematisk. Detta förhållande kommer vi att återkomma till närmre under rubriken *Sexualitet - drift och ansvar*

5.3 Normer – heteronormativitet

Butler (2007) menar att kön inbegriper föreställningar om både identitet och sexualitet. I det sammanhanget pekar Butler på att heterosexualiteten är den norm som styr konstruktionen av kön. De kulturella normer som existerar i vårt samhälle där könet konstrueras, föreskriver i motsatts till det ovan nämnda, att de identiteter som faller utanför ramen av den heterosexuella normativiteten således inte kan existera.

Gunilla: att man ser det mer, alltså prostitution, då är det många som tänker på kvinnlig prostitution, att det är det som kommer upp

Heidi: kan det vara så, att en kille kanske blir utsatt av en man och att det är lättare för en tjej att berätta att en kille, man, har kommit med förslag, än att en kille berättar om en man

Frida: det är mer skam, det är mer skam kopplat till killar tror jag. Även om det är skam i alla fall. Så tror jag att killarna känner större skuld, skam.

Olivia: tänker lite kopplat till sexualiteten där också...

Frida: ja, precis.

Olivia: att man kanske ifrågasätter sin egen sexualitet.

Frida: ja, att man blir homosexuell. Ja, det tror jag att det är

Gunilla: vi hade en kille,

Heidi: han som var i storstad

Gunilla: mmm och han hade blivit utsatt, det var väl våldtäkt också. Ja, ja, alltså det blev inte vårt ärende utan att, men, där var det ju också ett. Där diskuterade vi också just utifrån

Heidi: normer

Gunilla: våra normer, och att vi kände att vi har, liksom, bristande kunskap i just

Heidi: ja, att heterosexualitet är normen hos oss

Gunilla: ja

Heidi: men att vi lyfter, och pratar kring det

(Intervju 4, gruppintervju)

Senare i samma intervju:

Olivia: vad tror ni det beror på, att det inte kommer till er. Men de här tjejerna, att de ändå kommer

Heidi: som du säger med skammen, att komma som kille och berätta att man faktiskt har blivit utnyttjad av en man. Sen är det ju killar, som utsätter yngre pojkar och, mörkertalen är ju stora på denna, det som är lite skambelagt ju. Eller så har vi glömt att fråga.

(Intervju 4, gruppintervju)

I citaten ovan tydliggörs resonemang kring killars sexualitet kopplat till heteronormen. Denna norm uttalas även tydligt av en av informanterna. Attityder kring heteronormativitet skildras i de tankar som förs kring det skamfyllda och skuldbelagda övergreppet kopplat till mannen som offer. Att känna skuld och skam att som man bli utsatt för övergrepp av en annan man synliggör det avvikande beteende, en annan sexuell preferens än den normativa, som Butler talar om medför. Påståendet om att mannen ifrågasätter sin egen sexualitet talar tydligt för att mannen är heterosexuell och talar också om att ifrågasättande kring hans heterosexualitet väcks, och indirekt då även kring hans manlighet.

Olivia: Tror du man hade sett det som allvarligare om det kom in på en kille än på en tjej?

Ida: kanske inte, jag tror inte det handlar så mycket om allvarligare för jag tror ju man liksom hade öppnat utredning i vilket fall som helst, man hade tatt allvarligt på det, men jag tror liksom man hade blivit lite mer förvånad över att det va en kille, det är samma sak när vi har haft en några fall där killar typ våldtar yngre killar, och då blir man också, det är också man tycker det är mer förvånande än om man tänker han borde väl ha våldtagit en tjej, nå men det är väldigt...den där synen på... ja men man har samhället vissa föreställningar om att det är kvinnor som prostituerar sig och inte killar eller pojkar eller män.

(Intervju 5, enskild intervju)

Det sista citatet som vi valt ut, kopplat till normen om heterosexualitet, klargör ytterligare den föreställning som finns i samhället som vi tidigare berört, att mannens drift är så djupt rotad och att han styrs av sitt begär efter vad Hirdman (2003) benämner som "den andra". Heteronormen och funderingar kring ungdomarnas sexualitet berörs i näst intill alla våra intervjuer. Dock pratar informanterna bara om ett avvikande mönster utanför den normativa heterosexualiteten i samband med killar. Antaganden om anledningar till detta fenomen kan vi enbart spekulera kring. Tankar som väcks hos oss är då våra fabricerade case rört prostitution så resonerar informanter kring en förövare, där förövaren genom social kategorisering (Winther Jørgensen & Phillips, 2000) är könad som man. Informanterna

sammankopplar näst intill uteslutande kvinnan som den prostituerade. Att tala i termer kring kvinnlig homosexualitet blir därför inte tillgängligt eller relevant. Med utgångspunkt i denna tolkning ter det sig för oss rimligt att informanterna endast pratar om homosexualitet kopplat till den manliga förövaren eller till den utsatta mannen.

För att avsluta våra tankar kring detta ämne om heterosexualitet och heteronormativitet, vill vi kring informanternas föreställning om heterosexualitet som det "rätta" och "normala", spinna vidare på Butlers teori (2007) om den heterosexuella matris vilken vi redogör för i teoridelen. Matrisen särskiljer det biologiska könet och anser det ge upphov till ett visst begär. Den manliga könsanatomien medför ett manligt handlingsmönster, precis som kvinnans medför ett kvinnligt. Detta antagande resulterar i att det manliga och kvinnliga måste vara olika, och det mest centrala i denna olikhet torde då vara det sexuella begär för det motsatta könet som är ett direkt resultat av könsanatomien (Eriksson-Zetterquist & Styhre, 2007).

5.4 Sexualitet - svårigheter i mötet

Genomgående påtalar våra informanter att det finns en medvetenhet kring könsaspekten på arbetsplatserna och att de i möjligaste mån försöker arbeta bort könets påverkan i det dagliga arbetet. I mötet med informanterna upplevs denna intention som äkta och ärlig, vilket vi anser är positivt. Konkreta förslag på hur man till exempel genom ärendedragning kan överbygga detta förs fram. Många av informanterna påtalar att de i mötet med ungdomen inte tror att de bedömer olika utifrån kön utan att bedömningarna är baserade på ungdomens problematik och dess allvarlighetsgrad. I kontrast till dessa utsagor problematiseras socialsekreterarens kön i förhållande till klientens. Ett antal socialsekreterare tar upp det faktum att de tror att socialsekreterarens kön påverkar i mötet med klienten, speciellt när de möter det motsatta könet i frågor kring sexualitet. Antagandet om att kvinnliga socialsekreterare lättare samtalar med flickor och manliga socialsekreterare med pojkar vittnar om det faktum som Hirdmans (2004) isärhållande logik skildrar. Det vill säga att könen anses som åtskilda, då män och kvinnor är olika, och att de därför inte bör blandas. Följande tre citat markerar en tydligt upplevd skillnad i hur man bemöter flickor, respektive pojkar - samt de föreställningar som finns kring att som socialsekreterare möta en klient av det motsatta könet:

Olivia: Vilken betydelse tror ni könet har?

Britta: Det kan vara olika, därför försöker vi vara en blandad grupp men tyvärr är det inte lika många killar som går socionomutbildningen men det kan ju va ärenden där just en kille hade varit

jätte jättebra

Olivia: Alltså du tänker på dem som arbetar nu?

Anna: Ja för då kanske man kan belysa ärendet ur olika aspekter kanske. Man tänker på olika saker ibland, pga egna erfarenheter ju(...).

(Intervju 1, gruppintervju)

För oss blir det tydligt att påståenden om likabedömning kan ifrågasättas med koppling till ovanstående, då det är tydligt att informanterna i samtalet belyser en svårighet med att ställa vissa frågor till pojkar, vilket i detta fall blir det motsatta könet. Genom att, som socialsekreterare Anna och Britta framhåller i citatet ovan, göra socialsekreterarens kön till ett eventuellt hinder i mötet med ungdomen bidrar de till att upprätthålla isärhållandet mellan könen (Hirdman, 2004). Genom att påstå detta menar vi att de i slutändan ställer sig frågande till om ett socialkontor, bestående av nästan uteslutande kvinnor, i mötet med ungdomarna kan göra en rättvis bedömning som belyser alla aspekter. Sättet att i talet koppla ihop kön med erfarenhet, likt Anna gör ovan, anser vi skulle kunna tolkas som att individens erfarenheter tar sin utgångspunkt i könet, snarare än i individen. Isärhållandet blir även tydligt i nedanstående citat.

Johanna: så ni agerar, ni agerar ju på det som kommer in till er, är det så ni...?

Frida: ja, absolut

Gunilla: Men det är intressant det du säger där att vi inte ställer frågan till killarna, trots att vi har BBIC.

Heidi: ja, absolut

Frida: För då tänker du att det är mer generellt, när man går i området hälsa, att man frågar, även om inte anmälan rör sexuellt riskbeteende

Heidi: ja, ja, alltså det om man har någon anledning att gå in på det – vid bristande föräldraförmåga, gränslöshet, kanske många män hos en ensam mamma, då kommer man in på flickan och hur hennes inställning ser ut till relationer och sexualitet. Så man halkar in på det av en anledning, man ställer inte frågorna rakt upp och ner om det inte är relevant i sammanhanget,

Frida: ja, precis, nä – men det är skillnad

Gunilla: ja

Heidi: jo, jag kan nog göra det utifrån liksom, utifrån liksom ”äter du mediciner” o p-pi, alltså kunna komma in på det liksom. Sen väcks en tanke hos mig, och det är utifrån att, jag menar, det är många kvinnor som jobbar inom socialtjänsten, det är lättare att ställa de frågorna till en tjej

Gunilla: absolut

Heidi: jag vet inte om det hade varit annorlunda om det hade varit män som jobbade här och de mer kanske, lite mer naturligt eller per automatik skulle fråga killar på ett annat sätt

Gunilla: det kanske är sant, och jag tror killarna skulle tycka att det kändes mer tryggt. Eller. Jag

vet inte.

(Intervju 4, gruppintervju)

Heidi och Gunilla markerar i intervju 4 skillnaden mellan könen och den manliga och kvinnliga sexualiteten genom att fråga sig om den manliga sexualiteten mer naturligt skulle bemötas i mötet med en kille om den som satt mitt emot var en man. Gunilla betonar även att hon tror att "killarna skulle tycka det kändes mer naturligt" - något vi menar riskerar bli en självuppfyllande profetia. I mötet med klienten menar vi att det finns en påtaglig risk med att i samtal med en kille utelämna, eller inte beröra vissa områden, och vice versa. Detta anser vi kan bidra till att problemområden som uppdagas och görs tydliga hos en tjej, inte berörs hos en kille. Detta kan i sin tur medverka till att befästa de könsidentiteter som normaliserats i samhället, där den kvinnliga sexualiteten inte är lika naturlig som den manliga. Elvin-Nowak och Thomsson (2003) beskriver kön som något som hela tiden, omedvetet, görs i den mellanmänniska interaktionen. Genom att särskilja könen åt i dessa frågor menar vi att man indirekt kan påstå att informanterna upprätthåller denna könskonstruktion.

5.5 Sexualitet - offer och förövare

Bilden av tjejen som offer och killen som förövare är den bild, med några få undantag, som genom intervjuerna får starkast fäste. Med koppling till de konkreta casen beskrivs både Kalle och Stina som offer för någonting annat, men när samtalet lyfts till en allmän nivå menar vi att den stereotypa bilden av kvinnligt och manligt återigen får fäste. Informanterna kopplar i intervjuerna kvinnans offerstatus till det faktum att hon upplevs som känsligare.

Johanna: Riskerna kopplat till tjejer och killar, ser ni på det annorlunda, tror ni att det är någon skillnad på vad man riskerar eller vad det är som händer med en?

Anna: det är lätt att ha en bild av att tjejer riskerar att bli mer utnyttjade, om man tänker ur erat perspektiv för att kvinnor blir mer utnyttjade i vårt samhälle om man har den åsikten liksom så det är lätt att tänka det gällande detta också att det är, ja lätta offer så att säga, äh men jag tror egentligen att om en kille verkligen alltså skulle prostituera sig för att ähh alltså av nån känslomässig anledning ähh så tror jag egentligen det är lika stor risk för honom som individ, alltså vad det gör med personen att låta sig utnyttjas ofrivilligt liksom.

Britta: Så tänker jag alltså ähh porren är väl så uppdelad i manligt och kvinnligt och att där riskerar man att hamna i dem här olika rollerna också, offer, förövare, alltså mer pådrivande som man/kille, olika situationer att tidigt riskera att bli känslomässigt avtrubbad och så i olika situationer

(Intervju 1, gruppintervju)

Genom talet för Anna fram att kvinnor ses som offer i samhället eftersom de på grund av att de är kvinnor lättare blir utnyttjade. En skillnad mellan det kvinnliga och det manliga, här i förhållande till sexualiteten, markeras genom att Anna säger att om en kille verkligen skulle prostituera sig av en känslomässig anledning så skulle riskerna vara lika stora. Av vilken anledning Anna menar att han annars skulle prostituera sig kan vi bara spekulera kring, men genom sitt sätt att uttrycka sig menar vi att Anna i samtalet gör "den känslomässiga anledningen" till kvinnans. Britta påtalar i sitt uttalande även porrens roll i skapandet av könsroller, där mannen framställs som pådrivande och initiativtagande, och där kvinnan görs underordnad och till ett offer. Något vi tror kan påverka och spä på hur vi genom vårt tänkande socialt konstruerar mannen som stark, både fysiskt och psykiskt, och kvinnan som svag. Genom att i talet ge kvinnan offerrollen gör man indirekt mannen till förövare. Det kvinnliga tillskrivandet av offerrollen lyfts även i litteraturen upp av Johansson (2006), vilken i sin studie *Brist på manliga förebilder - dekonstruktion av en föreställning och dess praktik* finner att flickorna i kontakten med det sociala arbetet ofta framträder som offer, antingen för olämpliga miljöer eller med koppling till killarnas normbrytande beteende. Med koppling till sexualiteten påpekar Johansson dock en dubbelhet, en motsägelse, vilken även vi tycker oss ha funnit i analysen av vårt material. Johansson (2006) menar här att tjejen i förhållande till sexualiteten dels målas ut som ett offer, där förövarens (underförstått, mannens) roll dock inte problematiseras nämnvärt, och framställs som "promiskuös". Tjejen beskrivs i materialet som anspelande, där det sistnämnda beteendet är det som faktiskt görs till ett problem.

5.6 Sexualitet - drift och ansvar

I *Kön och juridik i socialt arbete* betonar Schlytter (1999) att det från samhällets sida finns en förväntning på flickor vilken inbegriper att de ska se sig själva som objekt, vilka är till för att behaga män, samt att de i interaktion med det motsatta könet ses som ansvariga både för sina egna och andras normbrytande beteenden. I alla fall i de fall som det normbrytande beteendet är riktat mot dem. Flickornas objektivisering i samhället och dess ansvarstagande blir även i samtal med våra informanter tydligt. I nedanstående citat ger Ida uttryck för en rådande samhällsbild, vilken framhåller den manliga sexualdriften som starkare än kvinnans - något som kvinnan tvingas att förhålla sig till i mötet med mannen.

Olivia: Har du nån föreställning om ni får in fler fall med killar än av tjejer, eller tvärt om? Kring killars sexualitet än kring tjejers, eller tvärt om?

Ida: Alltså just från skolor tror jag det är väldigt vanligt att man reagerar mer på att tjejer klär sig

för utmanande eller att tjejer betar sig på ett visst sätt. Det tror jag men sen hoppas jag att vi inte behandlar det annorlunda när det kommer hit.

Olivia: Varför tror du att det är så att man kanske mer reagerar på tjejer än på killar?

Ida: Nä för jag tänker att hela samhället är så, om en tjej klär sig utmanande får hon skylla sig lite själv om hon blir våldtagen så då ska man försöka hindra det, att hon inte blir våldtagen, jag tänker att man...nä men det är väl fortfarande det där med att...killar kan hantera det på ett annat sätt att killar har en annan starkare sexualitet, tror man eller sexualdrift och den har inte tjejer, ja gamla föreställningar om hur kön är eller hur dem ska bete sig.

(Intervju 5, enskild intervju)

Genom sitt sätt att klä sig väcker kvinnan en lust hos mannen, vilken han inte kan kontrollera. Genom Idas användande av orden "att kvinnan får skylla sig själv" markeras den ansvarsöverläggning som Schlytter (1999) påtalar, vilken även finns beskriven av Claezon (2008). Claezon har, i sin studie av sociala barnavårdsutredningar, likt Schlytter (1999) funnit att flickor görs ansvarig både för sina egna och andras sexuella handlingar utifrån det faktum att de just är flickor. Vi menar vidare att Idas uttalande om att "man ska försöka hindra det, att hon inte blir våldtagen" i sammanhanget kan tolkas som att det är hos tjejen som förändringen ska ske - inte hos de som våldtar henne. Kvinnan ska enligt detta mönster rätta sig efter mannens drift, det vill säga; hon ska inte klä sig "för utmanande". Vad "utmanande" är beskrivs av informanten inte närmre, och det faktum att vi inte heller ställer frågan vittnar om den självklara överensstämmelse kring detta som florerar i vårt kollektiva medvetande. Mannen är normen, kvinnan är vad Hirdman (2003) benämner som "den andra". Inte någonstans under våra intervjuer talar socialsekreterarna om att mannen kan anspela på sex genom sitt yttre, för att på så vis väcka något hos kvinnan. Varken utifrån sig själv, genom att i talet använda sig av "jag" i subjektsposition, eller utifrån rådande samhällsnormer, genom att i talet använda sig utav exempelvis "man" i subjektsposition. Detta trots att det finns en medvetenhet och en intention hos samtliga socialsekreterare att inte låta könet påverka bedömningen. Inom den diskursanalytiska skolan bör man både titta på vad som sägs, men även på vad som undertrycks genom att uttrycka en åsikt i förhållande till eller framför en annan (Järvinen, 1996). Här menar vi att genom att objektifiera kvinnans yttre i förhållande till mannens, finns det en risk att man samtidigt förhindrar och omöjliggör det omvända. Informanterna nämner, vilket återges i citatet nedan, att sexualiteten inte syns utanpå killarna, vilket kan få till följd att frågor kring sexualiteten inte ställs lika naturligt till dem. Citatet är hämtat från gruppintervju 2.

Olivia: Mmm, påverkar det här lite hur ni resonerar kring tjejers sexualitet och pojkars sexualitet

Daniella: i jobbet menar du?

Olivia: Mmmm

Daniella: Det gör det nog säkert. Det tror jag.

Cecilia: Mmm. Ja, det tror jag också. Man kanske (paus) men jag tror, man tittar kanske lite mer på, och är mer uppmärksam på hur en tjej klär sig kanske, än hur en kille klär sig. När man möter det, eehmm, å man kanske mer lyfter frågan när man har sett någon indikator på liksom, eller om man tycker att ”gud vad hon klär sig utmanande” så kanske man mer lyfter det och liksom beaktar det att är det här kanske ett problem i den här flickans tillvaro. Medan man kanske, till en kille, som inte klär sig utmanande eller så kanske man bara avverkar det mest nödvändiga liksom; känner du till preventivmedel, har du gjort någon gravid, använder du skydd – asså att man blir väldigt mer basic. Kanske att man inte...

Daniella: På det viset är det lättare att se, alltså det är där man ser det, till exempel tydligare hos en tjej än hos en kille.

Cecilia: Mmmm

(Intervju 2, gruppintervju)

Som nämnts tidigare så riskerar följderna av att frågorna inte ställs till killarna bidra till att tjejernas sexualitet, i mötet med socialtjänsten, problematiseras i större utsträckning än vad killarnas görs. Där frågorna blir genom vårt sätt att tillskriva, och kategorisera, den problematiska sexualiteten till kvinnan otillgängliga i mötet med mannen.

5.7 Prostitution - legitimitet och tabu

Nedanstående citat tydliggör samhällssynen av manlig, respektive kvinnlig prostitution, samtidigt som det även stärker bilden av den sexuellt anspelade tjejen och den driftstyrda killen. Vi menar att informanternas uttalande i samtalet på ett tydligt sätt åskådliggör en motsättning, vilken återkommer i ett flertal av de genomförda intervjuerna.

Anna: Alltså hela samhället är ju mycket mer liksom alltså med expo alltså att efterfrågan på liksom kvinnlig exponering på nått sätt så därför är det lättare att tänka att om den här tjejen är liksom ja desperat efter pengar eller nånting att på nått sätt är det lite mer legitimt ändå att

Britta: Det är lättförtjänta pengar

Anna: Mmm medan det är mycket mer ovanligt i vår, i min fantasi, det kanske inte stämmer men att

Britta: Pojkar har lite mera tabu, självbevarelsedrift att gå över den gränsen tror jag

Anna: Men det kan ha ändrats också

Britta: Det kan ha ändrats

Anna: Men jag tänker också precis som du sa spontant att man undrar mer om han

Olivia: Då tänker man alltså att det finns något djupare som ligger bakom?

Britta: Mmm...Alternativt att det är killar som har tillsammans skapar ett gruppträck, jag menar ähh ung sexualitet så, killar i grupp kan trissa varandra och göra grejer ihop utan att det behöver vara något sånt sjukligt i det. Ähh men ensam pojke göra såna här saker blir lite knepigare

(Intervju 1, gruppintervju)

Motsättningen i informanternas utsagor kan kopplas till det faktum att samtidigt som flickornas kontakt med socialtjänsten oftare har sexualiteten som beröringspunkt, och av ett antal informanter beskrivs i termer som "vardagsmat" och där anspelandet på sex ses som "en naturlig fas" under tjejernas tonårstid, så är det fortfarande samma sexualitet som väcker uppmärksamhet och oro. Den manliga sexualiteten beskrivs däremot inte alls i dessa termer, utan benämns som mer "verbal" och driftstyrd. Med koppling till prostitution så beskrivs detta i samtalet av Britta som något som är mer tabu och inte lika lättillgängligt för en kille som för en tjej. En närmre förklaring till detta ges inte, men ett uttalande tidigare under intervjun, där Anna och Britta för fram att de spontant vill tänka att Kalles (se bilaga 1) val att sälja sig i större utsträckning än Stinas bottnar i att han tidigare blivit utsatt för någonting. Detta menar vi kan tolkas som att det är ett större steg för killar att sälja sig, jämfört med tjejer. Genom samtalet menar vi därför att prostitutionsbegreppet, genom social kategorisering, ges en starkare koppling till kvinnan än till mannen. Med bakgrund i detta är det intressant att fundera över hur väl denna bild faktiskt överensstämmer med verkligheten, då kvantitativa studier har visat att försäljning av sexuella tjänster på nätet är vanligare bland tonårspojkar, än hos tonårsflickor (Malmö Stad, 2010; Josefson, 2005). I ett annat exempel, hämtat från samma gruppintervju med Britta och Anna, tydliggörs de bakomliggande orsakernas något starkare koppling till mannen.

Britta: Javisst. Av nån anledning skulle jag nog fundera lite på om Kalle här som är 16 som gör det här själv skulle ha blivit utsatt för övergrepp till exempel, men jag vet inte om jag lika mycket skulle tänka tidigare eventuella övergrepp på flickan, Och det är ju kanske nått jag måste fundera på varför jag gör så.

Johanna: Du tänker att han har blivit utsatt för övergrepp innan?

Britta: Ja

Anna: jo men det är nog lätt att tänka det ja det håller jag med om

(Intervju 1, gruppintervju)

I förhållande till prostitutionsproblematiken, med koppling till våra case, är förhållandet dock

delvis det omvända - där den manliga prostitutionen väcker mer uppmärksamhet än den kvinnliga. Detta åskådliggörs i citatet nedan, där Ida menar att hennes äldre kollegor hade reagerat mer om de kommit i kontakt med en kille som på ett eller annat sätt sålde sexuella tjänster.

Olivia: Tror du att det krävs samma typ av kriterier i fall man ska öppna en utredning kring en kille eller tjej? Ser man lika allvarligt på det eller är det så att det krävs att andra faktorer är inblandade?

Ida: Nä jag tycker att prostitution är ganska så allvarligt bara det så ja nä, nä. Nä...sen kanske man hade diskuterat olika om man sitter med en tjej eller sitter med en kille det bet jag inte, jag har inte suttit i den positionen, men men nä

Johanna: Hur tänker du då med att man hade resonerat eller tänkt annorlunda?

Ida: Jag vet inte, så tråkig men ähm eller jag kan bara tala utifrån mig själv och jag skulle inte se någon skillnad om det va en kille eller en tjej, men jag har väl äldre kollegor som säkert hade reagerat mer om det va en...jag tror nästan mer om det var en kille som prostituerade sig för man tänker det är så ovanligt även fast även jag vet att det är flera fler killar som prostituerar sig än vad det är tjejer i Sverige ähm...

(Intervju 5, enskild intervju)

Citatet belyser även föreställningen om den prostituerade som en kvinna - en stereotyp bild vilken återkommer och presenteras av alla informanter. Att Ida i sitt uttalande framför att en kille som säljer sex väcker mer uppmärksamhet menar vi skulle kunna grunda sig i just denna föreställning. Eftersom samhället målar upp bilden av den prostituerade som en kvinna, som horan, så blir det där med mer legitimt för kvinnan att sälja sin kropp. Att som man gå över den gränsen väcker mer uppmärksamhet endast utifrån en könsaspekt, utifrån att mannen är just en man. Att använda sin kropp i annat syfte än för sexuell njutning blir genom talet reserverat för kvinnan. "Sexualiteten som verktyg" är en formulering som återfinns i vårt intervjumaterial, vilket endast görs möjligt för kvinnan. Resonemanget må vara långsökt, men kvinnans användande av sin kropp för att få det hon vill, är ett ständigt återkommande tema - både i talet och i litteraturen. Något som även det torde kunna påverka legitimiteten. Den antika komedin *Lysistrate* är ett exempel på detta, där kvinnorna dock omvänt använder sin kropp som maktmedel för att genom att sexstrejka få slut på det peloponnesiska kriget. Att prostitution har en starkare koppling till kvinnan menar vi även kan kopplas till rådande genusssystem, där kvinnan i det patriarkala samhället är underordnad den dominerande mannen. Claezon (2008) framför att den patriarkala dominansen kan visa sig i olika former, där maktförhållandet bland annat tydliggörs gällande sexuellt våld, pornografi och

prostitution. Begreppen ovan är i talet och i tanken ofta förknippade med en tanke om manlig dominans och kvinnlig underkastelse, där mannens sexuella behov ges en framträdande roll (ibid.). Att som man prostituera sig blir således mer förknippat med social avvikelser, jämfört med att som kvinna göra det.

6 Avslutande diskussion

Uppsatsen syfte har varit att belysa hur utredande socialsekreterare, utifrån ett könsperspektiv, resonerar kring ungdomars sexualitet och ungdomsprostitution, samt hur de med koppling till detta genom talet gör kön. I vår avslutande diskussion kommer vi kort att presentera de slutsatser som vi genom analysen har kunnat dra och vi hoppas på så vis kunna besvara våra inledande frågeställningar. En diskussion kring konsekvenser, samt eventuella åtgärder, kommer också att föras.

Att, med utgångspunkt i vår problemformulering, påstå att socialsekreterarna genom sitt resonemang konsekvent stämplar och diskriminerar tjejer på grund av sitt sätt att resonera kring våra fokusområden är kanske att ta det hela ett steg för långt - men att säga att könsaspekten i mötet med socialtjänsten inte har någon betydelse blir, i sammanhanget, inte heller rätt. Genom en närläsning och en dekonstruktion av vårt empiriska material tycker vi oss se ett tydligt mönster gällande hur socialsekreterarna talar om manligt och kvinnligt. Både utifrån sig själva och utifrån rådande samhällsnormer. I samtal med socialsekreterarna, som i huvudsak berört ungdomars sexualitet och ungdomsprostitution, har vi åskådliggjort hur socialsekreterarna genom talet ger uttryck för att det i mötet med ungdomen görs en skillnad med koppling till klientens könstillhörighet. Socialsekreterarna beskriver här tjejerna i termer som *känslig* och *utmanande*, där den kvinnliga sexualiteten problematiseras i mycket högre utsträckning än den manliga. Pojkar däremot beskrivs stereotypiskt bland annat som *driftstyrda* och *utåtagerande* beträffande våld och aggressivitet. Den uttalade skillnaden menar vi oundvikligen ger konsekvenser för individen, och bidrar till att upprätthålla isärhållandet mellan könen. Ur ett större perspektiv anser vi att detta borde påverka jämlikheten och rättsäkerheten i förhållande till de bedömningar som görs. Problemet ligger inte i att bedömningarna kan anses skilja sig åt i de fall där samma information ligger på bordet, där tror och anser vi att medvetenheten bland socialsekreterarna är hög. Istället menar vi att problematiken grundar sig i att informationen som framkommer i mötet är starkt präglad av de diskursiva resurser som i stunden finns tillgängliga. Att tänka utanför kategorierna

kvinnligt och manligt är en intention svår att uppnå. Total objektivitet är utifrån detta inte möjlig, och vi menar att problemet inte heller kommer överbyggas genom att man, som en del socialsekreterare föreslår, lockar och anställer fler män inom den sociala sektorn. Vi menar att det i grund och botten istället handlar om en attitydförändring, där könets påverkan i mötet med det sociala arbetets praktik måste medvetandegöras och hela tiden lyftas upp till diskussion. Utifrån devisen att könet och dess tillskrivna egenskaper är en social konstruktion torde socialarbetarens kön inte göras till en del av problematiken. Att trycka hårdare och mer konsekvent på genusaspekten under utbildningen är ett möjligt angreppssätt - att satsa på vidareutbildning för yrkesverksamma ett annat. Med detta sagt vill vi på intet sätt lägga över hela ansvaret på den enskilda socialsekreteraren. Frågan är i allra högsta grad av organisatorisk karaktär, där det exempelvis kan handla om att strukturellt förändra dagliga rutiner. Införande av obligatoriska och standardiserade bedömningsinstrument i mötet med klienten, likt ADAD, skulle kunna vara ett led i detta.

Avslutningsvis vill vi poängtera, vilket har problematiserats tidigare, att tolkandet av vårt empiriska material givetvis är färgat av den metod och de könsteoretiska glasögon som vi valt att sätta på oss och utgå ifrån. Vi som forskare påverkar resultatet genom den förförståelse och den kunskap som vi har med oss in i processen. Med den förförståelse och insikt som vi har i det sociala arbetets praktik blir det svårt att ställa sig helt objektiv i tolkningsprocessen. Något som inom den kvalitativa forskningen kanske heller aldrig är helt möjligt att uppnå.

Genom författandet av vår uppsats hoppas vi att vi bidragit till att lyfta upp frågan kring könsaspekten inom det sociala arbetet, kopplat till ungdomars sexualitet. Detta både i anslutning till jämlikhets- och rättsäkerhetsaspekten - men även utifrån Socialstyrelsens intention att föra upp prostitutionsförebyggande arbete på agendan. Utifrån den kunskap vi tar med oss från vårt arbete med uppsatsen skulle det i framtiden även vara intressant att närmre studera hur väl våra resonemang speglar de konkreta bedömningar som görs. Men det är en helt annan historia...

7 Referenslista

Ambjörnsson, Fanny (2004). *I en klass för sig: genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet

Aspers, Patrik (2007). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber.

Billig, Michael. (1999). *Freudian repression [Elektronisk resurs] conversation creating the unconscious*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press

Billig, Michael (2006). "A Psychoanalytic Discursive Psychology: from consciousness to unconsciousness" *Discourse Studies*, Vol 8(1): 17–24.

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1966/1998). *Kunskapssociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. 2. uppl. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Bryman, Alan (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Butler, Judith (2007) *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*. Göteborg: Daidalos

Burr, Vivien (2003). *Social constructionism*. 2. ed. London: Routledg

Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. 1. uppl. Malmö: Liber

Claezon, Ingrid (2008) *Att göra skillnad – könsperspektiv i socialt arbete med barn och ungdomar*, Stockholm: Allmänna Barnhuset

Egelund, Tine (2008). Vinjettstudier. I Meeuwisse, Swärd, Eliasson-Lappalainen & Jacobsson (red.): *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.

Elvin-Nowak, Ylva & Thomsson, Heléne (2003). *Att göra kön, om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*, Stockholm,:Albert Bonniers Förlag AB

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Styhre, Alexander (2007). *Organisering och intersektionalitet*. Malmö: Liber

Franzén, Mats (2005). ” I fråga om makt. Diskurser, resurser och kontexter”. I Goldberg, Ted (red.) *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur

Hamreby, Kerstin (2004). *Flickor och pojkar i den sociala barnvården: föreställningar om kön och sociala problem under 1900-talet*. Diss. Umeå: Umeå universitet

Hilte, Mats & Claezon, Ingrid (2005). *Flickor och pojkar på institution: ett könsperspektiv på vården av ungdomar*. Stockholm: Stiftelsen Allmänna barnhuset

Hirdman, Yvonne (2003). *Genus: om det stablas föränderliga former*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Hirdman, Yvonne (2004). ”*Genussystemet - reflexioner kring kvinnors sociala underordning*” I Carlsson Wetterberg, Christina & Jansdotter, Anna (red.). *Genushistoria: en historiografisk exposé*. Lund: Studentlitteratur

Johansson, Helena (2006). *Brist på manliga förebilder: dekonstruktion av en föreställning och dess praktik*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet

Josefson, Helena (2005). *Genus - hur påverkar det dig?*. Stockholm: Natur och kultur

Järvinen, Margaretha (1996). Kön som text: om den sociala konstruktivismens gränser. *Kvinder, køn og forskning*. 5(1996):2, s. 18-28

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Levin, Claes (2008) ”Att undersöka ”det sociala” – några ingångar”. I Meeuwisse, Swärd, Eliasson-Lappalainen & Jacobsson (red.) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.

Lunds Universitet, 2010 ”Porträtt Petra Östergren: Ofrivillig provokatör” (elektronisk), *Lunds Universitets officiella hemsida* <http://www.lu.se/o.o.i.s?id=12344&news_item=4419> (2011-05-22).

May, Tim (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Malmö stad Sociala Resursförvaltningen (2010) *Handlar det om val? Sexhandel via community, chatt och portal*. Malmö: Malmö Stad, Sociala resursförvaltningen

Ohlsson, Lars B. & Swärd, Hans. (1994) *Ungdom som samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur

Schlytter, Astrid (1999). *Kön och juridik i socialt arbete: tillämpningen av 3 § LVU på länsrättsnivå*. Lund: Studentlitteratur

Socialstyrelsen (2011) *Sex mot ersättning – ett utbildningsmaterial om stöd och skydd till barn och unga*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Statens Institutionsstyrelse (2011), ”Prostitution och människohandel” (elektronisk) *Statens Institutionsstyrelsens officiella hemsida* <<http://www.stat-inst.se/faktabank/projekt/prostitution-och-manniskohandel/?resid=1635905385&q=definition+prostitution&ilang=sv&hitnr=1&url=http%3a%2f%2fwww.stat-inst.se%2ffaktabank%2fprojekt%2fprostitution-och-manniskohandel%2f&uaid=2802449516A78475C13030917116FBBE%3a39302E3233302E362E323231%3a5246109561855747924>> (Tillgänglig: 2011-05-30)

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Tillgängligt: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (2011-06-22).

Westerstrand, Jenny (2008). *Mellan mäns händer: kvinnors rättssubjektivitet, internationell rätt och diskurser om prostitution och trafficking*. Diss. Uppsala : Uppsala universitet

Wetherell, Margret (2007) "A step too far: Discursive psychology, linguistic ethnography and questions of identity" *Journal of Sociolinguistic*, Vol. 11 Issue 5, p661-681, 21p

Widerberg, Karin (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Bilaga 1 – Case

Case 1.

Kalle är 16 år gammal. Under våren har Kalle vid ett flertal tillfällen lagt ut nakenbilder på sig själv på internet, främst på communityplatsen Bilddagboken. Kalle har vid ett flertal tillfällen fått erbjudande att, mot ersättning i form av pengar och kläder, onanera framför kameran – vilket Kalle har nappat på. För pengarna han tjänat har Kalle köpt en ny mobiltelefon. Kalle har även övervägt att ta det ett steg längre, då han erbjudits en större summa pengar för ett möte i verkligheten.

Case 2.

Stina är 17 år gammal och går på gymnasiet. Stina har flera gånger poserat naken framför webbkameran på datorn, ett par av dessa gånger har Stina tagit emot ersättning. Någon av de som erbjudit Stina pengar för nakenposeringen, föreslår att de ska ses i verkligheten på en ” dejt” och shoppingtur, något Stina har gått med på men som hon i nuläget fortfarande inte har genomfört.

Bilaga 2 – Intervjuguide

Intevjuguide

1. Berätta om studiens syfte
2. Information kring samtycke, konfidentialitet, materialanvändning, autonomi
3. Intervjuns upplägg & hur vi kommer att gå tillväga – definiera ”vår” ungdomsgrupp 15-18 år. Får möjlighet att läsa igenom casen igen.

Kön:

Tjänst:

Anställningstid:

Sexualitet

- Skiljer sig begreppen manlig och kvinnlig sexualitet åt för er? Berätta? Hur tänker ni ang. sexualitet bland unga? – följdfrågor: skiljer det sig åt hur ni resonerar kring tjejer & killar?
- Hur förhåller ni er till ungdomars sexualitet (i allmänhet) inom ramen för era utredningar? - Alltid i beaktande eller enbart i ärenden som berör prostitution? Görs det någon skillnad mellan könen?
- Vad skulle ni bedöma som sexuellt riskbeteende? Skiljer sig det åt mellan killar och tjejer?

Prostitution

- Hur definierar socialtjänsten – er arbetsplats prostitution? (Ni?)
- Vad krävs för att ni ska ta tag i frågan – inleda en utredning? (Skillnad mellan killar och tjejer?)- Vilka kriterier (faktorer, beteenden) behöver finnas med?
- Hur ser ni på prostitution som socialt problem? Ensamt, i kombination? Skiljer sig den sociala problematiken åt mellan killar och tjejer? I så fall vad kan vara anledningen till det?
- Hur mkt tror du att våra normer, värderingar och hur man historiskt sätt, sett på prostitution spelar in i sammanhanget(kopplat till definition, kriterier, prostitution som ett socialt problem - kvinnligt vs.manligt)?

Casen

- Vilka tankar väcks? Allmänt?
- Är casen ett fall för socialtjänsten? Varför – varför inte?

- Vad bedömer ni beteendet som? Hur skulle ni definiera det? Är det skillnad mellan casen?
- Är beteendet en risk? Förklara? Är det skillnad mellan casen? Förklara?
- Är ngt fall allvarligare än ngt annat? Förklara? Vad är avgörande för allvarlighetsgraden?
- Hur skulle handläggningsgången kunna se ut i de olika casen?
- Om utredning startas – vilka interventioner skulle kunna vara möjliga? Är det skillnad på erbjudna interventioner pga kön? Förklara?
- Vad hade mer krävts för att en insats skulle påbjudas (kopplat till case1 – kopplat till case 2). Förklara?
- (Vilken betydelse har åldern kopplat till case 1, kopplat till case 2?)
- Vilken betydelse har könet? Hur reflekterar ni över könsaspekten generellt på er arbetsplats? Är det något ni talar om? På vilket sätt? Förklara? Påverkar det bedömningarna? Förförståelse?

Avslut:

- Är det något annat som ni tänker på?
- Frågor eller tankar som väckts?
- Något ni vill tillägga eller ta upp?